

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

ПОГОДЖЕНО

**Заступник начальника
Головного слідчого управління
Національної поліції
полковник поліції**

[Signature]
Р.М. Дударець

2018

ЗАТВЕРДЖУЮ

**Перший проректор
Львівського державного
університету внутрішніх справ
полковник поліції**

[Signature]
Т.І. Созанський

2018

ПРОГРАМА

**проходження навчальної практики у посаді слідчого
та методичні рекомендації для здобувачів освітнього ступеня «бакалавр»
3 курсу факультету №1 ІПФПП
Львівського державного університету внутрішніх справ**

Спеціальність: 081 Право

Спеціалізація: підготовка слідчих

**Львів
2018**

Програма проходження навчальної практики у посаді слідчого та методичні рекомендації для здобувачів освітнього ступеня «бакалавр» 3 курсу факультету № 1 ШФПНП Львівського державного університету внутрішніх справ / Укладачі: О.В. Авраменко, А.Я. Хитра, А.І. Кунтій, О.М. Дуфенюк. – Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2018. – 65 с.

© О.В. Авраменко, А.Я. Хитра, А.І. Кунтій,
О.М. Дуфенюк, 2018
© Львівський державний університет
внутрішніх справ, 2018

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Програма проходження навчальної практики здобувачами освітнього ступеня «бакалавр» 3 курсу факультету № 1 Інституту з підготовки фахівців для підрозділів Національної поліції Львівського державного університету внутрішніх справ у посаді слідчого (далі – Програма) визначає порядок організації практики курсантів закладів вищої освіти МВС (далі – ЗВО) в органах та підрозділах Національної поліції України (далі – НП). Програма підготовлена відповідно до Законів України «Про вищу освіту», «Про Національну поліцію», Положення про практичну підготовку та курсантів ВНЗ МВС України, затвердженого наказом МВС України від 27 червня 2013 р., № 621; Положення про вищі навчальні заклади МВС України, затвердженого наказом МВС України від 14.02.2008 р., № 62; Інструкції з організації діяльності органів досудового розслідування Національної поліції України, затвердженої наказом МВС від 06.07.2017 р., № 570; програм і планів ЛьвДУВС.

Проходження навчальної практики є обов'язковою частиною професійної практичної підготовки майбутніх фахівців органів досудового розслідування, що значною мірою сприяє успішному засвоєнню знань та навиків щодо проведення усебічного, повного і неупередженого дослідження обставин кримінального провадження, виявлення як тих обставин, що викривають, так і тих, що виправдовують підозрюваного, обвинуваченого, а також обставин, що пом'якшують чи обтяжують його покарання, надання їм належної правової оцінки та забезпечення прийняття законних і неупереджених процесуальних рішень; аналізу слідчої практики, організації і результатів діяльності слідчих, підвищення якості досудового розслідування; вивчення та узагальнення позитивного досвіду досудового розслідування, упровадження його на практиці та розроблення сучасних методик розслідування окремих видів кримінальних правопорушень.

Важливим елементом навчальної практики є ознайомлення курсантів із механізмом дотримання у діяльності органів досудового розслідування засад верховенства права, законності, рівності перед законом і судом, поваги до людської гідності, забезпечення права на свободу та особисту недоторканність, недоторканності житла чи іншого володіння особи, таємниці спілкування, невтручання в приватне життя, недоторканності права власності, презумпції невинуватості та забезпечення доведеності вини, свободи від самовикриття та права не свідчити проти близьких родичів та членів сім'ї, заборони двічі притягувати до кримінальної відповідальності за одне і те саме правопорушення, забезпечення права на захист, змагальності сторін кримінального провадження та свободи в поданні ними суду своїх доказів і у доведенні перед судом їх переконливості, безпосередності дослідження показань, речей і документів, забезпечення права на оскарження процесуальних рішень, дій чи бездіяльності, публічності, диспозитивності та розумності строків досудового розслідування.

Метою практики є узагальнення та систематизація теоретичних знань та вдосконалення практичних навичок, отриманих в ході освітнього процесу на певному етапі навчання вказаного напрямку та спеціальності. Навчальна практика є завершальним етапом засвоєння теоретичного матеріалу навчальних дисциплін «Кримінальний процес» та «Криміналістика», зокрема тематики загальної частини кримінально-процесуального права, провадження досудового розслідування, застосування криміналістичної техніки, організаційно-тактичних основ проведення слідчих (розшукових) дій, а також методики розслідування окремих видів злочинів.

Навчальна практика покликана забезпечити ознайомлення курсантів не тільки з роботою підрозділів досудового розслідування територіальних органів НП в цілому, але й організацією взаємодії слідчих з прокурорами, які здійснюють нагляд за додержанням законів під час проведення досудового розслідування у формі процесуального керівництва досудовим розслідуванням, з оперативними підрозділами та спеціалізованими експертними установами.

Завданнями проходження навчальної практики в органах досудового розслідування НП України є:

1. Поглиблення теоретичних знань та вдосконалення практичних навичок, здобутих під час занять з навчальних дисциплін «Кримінальний процес» та «Криміналістика»;

2. Продовження процесу формування необхідних професійних умінь та навичок, необхідних для якісного та ефективного виконання майбутніх службових обов'язків;

3. Стимулювання прагнення до постійного самовдосконалення, самоосвіти, креативного застосування здобутих знань та умінь у практичній діяльності, застосування інноваційних науково-технічних засобів з метою забезпечення виконання завдань кримінального провадження;

4. Удосконалення ділових, комунікативних, моральних та інших професійно важливих якостей, а також психологічної готовності до роботи в органах НП, роботи в команді;

5. Засвоєння тактичних прийомів оперативного реагування на повідомлення про кримінальні правопорушення, оцінки слідчої ситуації, прийняття найбільш оптимальних процесуальних рішень, складання процесуальних рішень під час кримінального провадження;

6. Налагодження взаємодії між науково-педагогічним складом факультету та керівництвом органів досудового розслідування НП України з метою обміну досвідом та формулювання пропозицій для підвищення якості організації проведення навчальної практики курсантів у посаді слідчого.

Впродовж навчальної практики курсанти підпорядковуються керівнику слідчого підрозділу НП (або його заступникам), у розпорядженні якого вони проходять навчальну практику, який на цей період є для них прямим начальником.

Курсанти можуть залучатись до підготовки проектів документації кримінальних проваджень та несення служби у складі СОГ в якості слідчого.

Суворо забороняється залучати курсантів для виконання завдань, не передбачених цією Програмою, а також переміщати їх з одного підрозділу до іншого без погодження з ректоратом ЛьвДУВС. Забороняється залучати курсантів до завдань, виконання яких пов'язане з ризиком для життя і здоров'я або може призвести до неправомірних дій через їх недостатню фахову підготовленість.

2. ОРГАНІЗАЦІЯ, ПРОВЕДЕННЯ І КЕРІВНИЦТВО ПРАКТИКОЮ

Учасниками процесу організації та проведення навчальної практики є наступні суб'єкти: керівництво ЗВО – ректорат ЛьвДУВС, керівництво факультету №1 ІПФПНП ЛьвДУВС; керівники практики від ЗВО – науково-педагогічні працівники кафедри криміналістики, судової медицини та психіатрії, кримінального процесу факультету №1 ІПФПНП ЛьвДУВС та інших кафедр, які за потреби залучаються до організації та проведення практики; керівники органів НП України, керівники органів досудового розслідування НП, у яких курсанти проходять практику та безпосередні керівники практики від слідчих відділів (відділень) територіальних підрозділів поліції.

Наказом ректора ЛьвДУВС на весь період проходження навчальної практики призначаються керівники практики з числа досвідчених осіб науково-педагогічного складу кафедри кримінального процесу факультету та/або кафедри криміналістики, судової медицини та психіатрії №1 ІПФПНП та інших кафедр ЛьвДУВС за необхідності.

Організацію проведення практики, контроль за її проходженням здійснюють ректорат ЛьвДУВС, керівництво факультету №1 ІПФПНП та керівник ВП (керівник територіального підрозділу досудового розслідування), у розпорядження яких направлені курсанти.

Ректорат ЛьвДУВС, керівництво факультету №1 ІПФПНП забезпечує:

1. Своєчасне прибуття курсантів для проходження практики до ВП НП та призначення керівників практики;

2. Розробку навчально-методичного забезпечення матеріалів для проведення практики, програм практики та методичних рекомендацій для керівників практики та курсантів;

3. Завчасне інформування (не пізніше, ніж за місяць до початку практики) органи НП про терміни проведення практики та кількісний склад практикантів, направлення переліку питань для проведення вхідного/вихідного контролів знань;

4. Проведення інструктажів із курсантами, які направляються для проходження навчальної практики до органів досудового розслідування НП;

5. Надання курсантам програми проходження практики, методичних рекомендацій щодо практики в органах НП, до яких в обов'язковому порядку включаються витяги з Положення; правил застосування заходів фізичного впливу, спеціальних засобів, вогнепальної зброї; витягів із Законів України «Про Національну поліцію», «Про засади запобігання та протидії корупції» тощо;

6. Проведення всіх організаційних заходів перед виїздом курсантів на практику та здійснення контролю за прибуттям до органів НП для його проходження;

7. Ознайомлення курсантів із системою інформування про хід проходження практики та забезпечення контролю за веденням щоденників практики, визначеного розпорядку дня, своєчасність підготовки ними необхідної звітної документації;

8. Проведення інструктажів з відповідальними особами органу НП, до яких направляються курсанти для проходження практики.

Керівники практики від ЛьвДУВС:

1. Здійснюють контроль за організацією та проходженням практики курсантами в органах НП та мають право отримувати витяги з наказів про її організацію;

2. Ознайомлюватися веденням щоденників та надають вказівки та рекомендації про внесення в них змін і доповнень відповідно до Програми навчальної практики;

3. Мають право виявляти і вживати заходів для усунення недоліків в організації практики та вносити пропозиції керівництву органів НП щодо їх усунення;

4. Мають право вивчати умови організації та проведення практики курсантів, бути присутнім при проведенні інструктажів та доведення заходів безпеки, спостерігати виконання ними практичних дій;

5. Можуть приймати участь у підведенні підсумків несення служби (виконання практичних дій) курсантами;

6. Мають право вносити пропозиції керівництву відповідних органів НП щодо заохочення керівників практики з числа працівників органів НП;

7. Мають право отримувати інформацію у відповідних органах НП про роботу молодих фахівців-випускників ЗВО у регіоні.

Керівники територіальних підрозділів, у які курсанти проходять навчальну практику:

1. Визначають конкретні підрозділи і служби за напрямом, спеціальністю (спеціалізацією) курсантів, які прибувають на практику, створюють належні умови для її проведення.

2. Призначають наказом безпосередніх керівників практики з числа осіб, рекомендованих керівництвом підрозділу, у якому планується проведення практики. Цим же наказом закріплюють курсантів за керівниками практики (не більше двох курсантів за одним працівником).

Витяг з наказу про закріплення курсантів за підрозділами і призначення керівників практики не пізніше ніж через сім днів після початку практики направляється до ЗВО.

3. Забезпечують своєчасне інформування керівників підрозділів, до яких курсанти розподілені для проходження практики, про її терміни, мету та порядок організації і проведення.

4. Організують своєчасне оформлення і видачу курсантам на період практики вкладишів до службового посвідчення, що підтверджують виконання обов'язків на конкретній посаді (додаток 5).

5. Організують проведення вхідного/вихідного контролю знань курсантів до початку практики та перед її захистом згідно з питаннями, що розроблені ЗВО, та відповідно до вимог програм практики і функціональних обов'язків за посадою, на якій вона проводиться (перелік питань додається);

6. Здійснюють постійний контроль за організацією та проведенням практики, можуть готувати пропозиції щодо її вдосконалення; підводять підсумки та аналізують результати практики з обов'язковим виставленням загальної оцінки. Копії підсумкових матеріалів направляти до ЛьвДУВС;

7. Вживають заходів щодо забезпечення належних умов праці та побуту курсантів під час проходження практики;

8. Припиняють проходження практики та відрядити курсанта до ЛьвДУВС (з письмовим повідомленням) у разі систематичного невиконання ним індивідуального плану, недбалого ставлення до виконання службових обов'язків або грубого порушення службової дисципліни.

Керівники слідчих підрозділів, у яких курсанти проходять практику, зобов'язані:

1. Забезпечити створення належних умов для виконання програм в повному обсязі та контроль за її реалізацією;

2. Визначити керівників практики з числа найбільш підготовлених працівників, які мають відповідний кваліфікаційний рівень, достатній практичний досвід роботи, високі ділові та моральні якості;

3. Представити курсантів особовому складу підрозділу, роз'яснити їх правовий статус;

4. Провести інструктажі з курсантами, ознайомити їх з оперативною обстановкою, завданнями і функціями підрозділу, його структурою, внутрішнім розпорядком, заходами особистої безпеки та правилами безпеки праці, умовами використання і застосування спецзасобів тощо;

5. Проводити виховну роботу з курсантами;

6. Забезпечити курсантів робочими місцями, службовими бланками, літературою тощо, за можливості створити для них необхідні житлово-побутові умови (забезпечити житлом, медичним обслуговуванням та харчуванням);

7. Передбачати під час формування розпорядку робочого дня курсантів час для роботи з нормативно-правовими актами (2-3 години на тиждень);

8. Щотижнево розглядати питання організації та проведення практики курсантів на оперативних нарадах, надавати їм допомогу у виконанні завдань, передбачених у програмі практики, готувати пропозиції щодо її вдосконалення;

9. Контролювати виконання вимог програми практики курсантами, індивідуальних планів практики в повному обсязі;

10. Погоджувати та надавати на затвердження керівництву відповідного органу НП звіти про підсумки проходження практики (копію звіту після затвердження надсилати до ЗВО);

11. Погоджувати характеристики на курсантів за підсумками проходження практики;

12. Розробляти за узгодженням з керівництвом органу НП розпорядок дня курсантів, які проходять практику.

Керівники практики від слідчого органу (підрозділу) НП зобов'язані:

1. Ознайомити курсантів з оперативною обстановкою на дільниці (об'єкті, у регіоні), характером і особливостями роботи;

2. Здійснювати практичне навчання відповідно до програми практики та індивідуального плану проходження практики, при цьому проводити роботу, спрямовану на формування в курсантів навичок і вмінь, що необхідні для успішного виконання поставлених завдань;

3. Вести щоденний облік та давати оцінку роботі курсантів, контролювати виконання останніми індивідуального плану проходження практики, дотримання внутрішнього розпорядку, ведення щоденників тощо;

4. Вивчати рівень підготовки, ділові та моральні якості курсантів, їх ставлення до роботи;

5. Узагальнювати підсумки практики та подавати звіти на погодження відповідним керівникам підрозділів НП;

6. Складати характеристики на курсантів, затверджувати їх у керівництва підрозділу Національної поліції (не пізніше ніж за три дні до закінчення практики).

Обов'язки викладачів-керівників навчальної практики:

1. Проводити інструктажі з працівниками органу НП - безпосередніми керівниками навчальної практики та керівниками органу НП від базового органу;

2. Здійснювати контроль за виконанням курсантами програми навчальної практики, ведення щоденника;

3. Підтримувати комунікацію та вивчати та систематизувати досвід роботи випускників ЛьвДУВС, які проходять службу в підрозділах.

Права викладачів-керівників практики:

1. Ознайомлюватися з щоденником навчальної практики;

2. Вживати заходи щодо усунення недоліків, виявлених в організації і проведенні навчальної практики;

3. Вносити пропозиції щодо заохочення керівників навчальної практики з числа працівників НП;

4. Бути присутнім та приймати участь в обговоренні результатів роботи, пов'язаної з виконанням навчальної програми курсантами.

Курсанти зобов'язані:

1. Своєчасно прибути для проходження практики до відповідного органу НП про що доповісти керівнику з числа науково-педагогічного складу ЛьвДУВС;

2. Виконувати передбачені програмою практики завдання у визначені терміни;

3. Дотримуватись заходів особистої безпеки, правил охорони праці, техніки безпеки, встановленого розпорядку дня;

4. Під час навчальної практики чітко спланувати свою роботу, ретельно та якісно проводити кожний із заходів, сумлінно виконувати службові доручення, щоденно вести облік проведених заходів, про що робити відмітки у щоденнику практики, бути бездоганим в своїй поведінці, взірцем високої дисциплінованості, зразкового зовнішнього вигляду;

5. Ознайомлюватись з нормативно-правовими актами, інструкціями, оглядами, методичними та аналітичними документами, що стосуються діяльності органів НП, формами і методами роботи працівників. Засвоїти функціональні обов'язки за посадою, за якою проходять практику;

6. Виконувати розпорядок дня, встановлений у підрозділі за місцем проходження практики, дотримуватися дисципліни і правил, які діють у місці його проходження;

7. Вести щоденник, щоденно звітувати безпосередньому керівникові практики про виконану роботу;

8. Систематично підтримувати зв'язок з керівником практики з числа науково-педагогічного складу ЛьвДУВС, повідомляти про недоліки в організації практики;

9. Відвідувати заняття зі службової та спеціальної підготовки;

10. Підготувати звіт про підсумки проведення практики за встановленою формою та подати його на погодження та затвердження. Оформити інші документи, які необхідно представити під час захисту практики.

Курсанти мають право:

1. Ознайомлюватися з усіма службовими документами в обсязі, достатньому для виконання завдань, визначених програмою практики ;

2. Підписувати від свого імені підготовлені за дорученням безпосереднього керівника практики документи;

3. За згодою безпосереднього керівника практики користуватися науково-технічними та іншими засобами, наявними у відповідному органі ВП;

4. Надавати пропозиції керівництву НП та ЗВО щодо вдосконалення організації та проведення практики, а також діяльності практичних підрозділів поліції;

5. Повідомляти керівництво ЗВО у випадках порушень вимог чинного законодавства України, нормативно-правових актів МВС, НП та МОН, цього Положення, з боку керівництва органу НП за місцем проходження практики.

На посаді слідчого курсант під час навчальної практики повинен ознайомитися з:

1. Загальною характеристикою та особливостями території, що обслуговується підрозділом, станом оперативної обстановки на території району (міста);

2. Узагальненням позитивного досвіду досудового розслідування та станом розроблення сучасних методик розслідування окремих видів кримінальних правопорушень;

3. Загальною структурою підрозділу НП та місцем органів досудового слідства в цій системі;

4. Порядком організації роботи органів досудового розслідування системи НП України;

5. Особливостями взаємодії слідчих підрозділів НП з Генеральною прокуратурою України, регіональними, місцевими прокуратурами, зокрема прокурорами, які здійснюють нагляд за додержанням законів під час проведення досудового розслідування у формі процесуального керівництва досудовим розслідуванням, органами та підрозділами, що здійснюють оперативно-розшукову і судово-експертну діяльність;

6. Відомчими нормативно-правовими актами, які регламентують діяльність органів досудового розслідування Національної поліції України.

Під час навчальної практики курсант повинен знати:

1. Основні завдання та функції поліції та органів досудового розслідування зокрема;

2. Правову регламентацію діяльності органів досудового розслідування;

3. Порядок провадження досудового розслідування: початок кримінального провадження, підготовку та проведення слідчих (розшукових) дій, застосування заходів забезпечення кримінального провадження у тому числі запобіжних заходів, підстави та порядок зупинення та закінчення досудового розслідування;

4. Права та обов'язки начальника слідчого відділу (управління), заступника начальника слідчого відділення, слідчого-методиста, слідчого-криміналіста, помічника слідчого;

5. Права та обов'язки слідчого, його відповідальність, порядок призначення слідчого на посаду його переміщення по службі;

6. Повноваження прокурора, слідчого судді, суду на стадії досудового розслідування.

Під час навчальної практики курсант повинен набути навички щодо:

1. Оцінки первинної інформації про подію, прийняття заяв чи повідомлень про вчинене кримінальне правопорушення;

2. Проведення невідкладних слідчих (розшукових) дій, зокрема огляду місця події, складання відповідного протоколу, та додатків до нього (плани, схеми тощо), вилучення предметів, що можуть бути речовими доказами у провадженні;

3. Застосування при проведенні слідчих (розшукових) дій криміналістичної техніки (слідча валіза, спеціальна криміналістична техніка тощо) з метою фіксації значущої інформації, що може бути використана у процесі доказування;

4. Роботи з Єдиним реєстром досудових розслідувань, зокрема порядку внесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань.

5. Проведення невідкладних слідчих (розшукових) дій під час розслідування кримінальних правопорушень по «гарячих слідах»;

6. Взаємодії з іншими працівниками під час чергування в складі слідчо-оперативної групи;

7. Планування розслідування по конкретних кримінальних провадженнях, висування слідчих версій, планування проведення окремих слідчих (розшукових) дій;

8. Визнання осіб потерпілими, цивільними позивачами, цивільним відповідачем;

9. Проведення допитів потерпілих, свідків, підозрюваних, проведення обшуку, слідчого експерименту, пред'явлення для впізнання (осіб, фотознімків, предметів), залучення експертів тощо, оформлення процесуальних документів та додатків;

10. Порядку повідомлення про підозру;

11. Порядку відкриття матеріалів кримінальних проваджень;

12. Збирання матеріалів, що характеризують особу підозрюваного;

13. Складання обвинувального акта та додатків до нього;

14. Побудови загальних та окремих версій щодо повідомлення про кримінальне правопорушення;

15. Оцінки слідчої ситуації, прийняття процесуальних рішень відповідно до методики розслідування окремих видів злочинів;

3. ДОКУМЕНТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

Документація навчальної практики охоплює наступні елементи:

– щоденник навчальної практики (додаток 1);

– індивідуальний план навчальної практики (додаток 2);

– звіт за результатами навчальної практики (додаток 3);

– затверджена начальником ВП НП відгук-характеристика керівника навчальної практики, обов'язковим реквізитом якої є гербова печатка відповідного підрозділу (додаток 4);

– кримінально-процесуальні документи, складені під час проходження навчальної практики.

Курсанти ведуть щоденники практики з метою забезпечення повноти, змістовності та результативності виконання програми. Щоденник ведеться систематично протягом всього строку, у ньому відображаються організаційні, процесуальні, слідчі (розшукові) дії та процесуальні рішення, які провадяться чи приймаються курсантом щодня. Щоденник практики має титульну сторінку, на якій вказується назва навчального закладу, факультету, кафедри; посада, в якій проходить практику (слідчого), прізвище, ім'я, по-батькові курсанта, місто та рік.

На час проходження практики курсантам оформлюються та видаються вкладиші до посвідчення особи, які підтверджують, що вони є слідчими. До вкладиша вносяться дані про серію та номер посвідчення, особові дані курсантів, строк, до якого діє вкладиш, посада, прізвище, підпис начальника органу НП, який скріплюється печаткою. Без пред'явлення службового посвідчення, вкладиш вважається недійсним.

Після закінчення практики складається звіт, який затверджується начальником органу НП та відгук-характеристика.

Відгук-характеристика має містити відображення обсяг та якість виконання програми практики й індивідуального плану проходження практики, рівень підготовленості слухача чи курсанта до виконання службових обов'язків і вміння реалізувати набуті знання на практиці; наявність навичок тактично правильно застосовувати спеціальні й технічні засоби, дотримуватися заходів особистої безпеки, складати службові документи; особисті морально-вольові якості, дисциплінованість, старанність; професійний рівень розвитку; відношення до роботи в цілому та підсумкова оцінка за практику. Характеристики направляються до ЗВО і долучаються до особових справ та курсантів.

На завершальному етапі навчальної практики курсант готує звіт, у якому вказує на здобуті результати, отримані знання та навички, підсумки практики. Зокрема, у звіті необхідно вказати назву підрозділу досудового розслідування, у якому проходив практику, результати виконання завдань практики та досягнення її мети, зокрема що конкретно виконувалось, які необхідні уміння та навички були набуті під час практики. Крім того, можуть висловлюватись пропозиції щодо вдосконалення навчально-виховного процесу та заходи щодо оптимізації практики в органах досудового розслідування НП України, труднощі та недоліки які мали місце під час її проходження.

УВАГА ! У документах практики суворо забороняється вказувати дані, які можуть призвести до розголошення таємниці досудового слідства, зашкодити проведенню оперативно-розшукової діяльності або виконанню завдань досудового розслідування. Зазначається виключно формулювання заходу відповідно до вимог Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України, Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність», відомчих наказів МВС України та НП України.

4. ЗАХИСТ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

Після закінчення практики курсанти подають до комісії із захисту результатів практики навчального закладу наступні документи:

- щоденник практики;
- звіт за результатами практики затверджений начальником органу НП, який погоджується з керівником практики в НП та керівником слідчого підрозділу;
- затверджений начальником НП відгук-характеристику керівника практики з НП, який погоджується з керівником слідчого підрозділу;
- кримінально-процесуальні документи.

Окрім цього, за результатами навчальної практики, передбачено **проведення поліцейського квесту** за формою, встановленою членами комісії, що прийматимуть захист навчальної практики.

Завдання до проведення поліцейського квесту подаються керівником кафедри, науково-педагогічні працівники якої є кураторами навчальної практики від навчального закладу та затверджуються деканом факультету за 30 днів до дня захисту навчальної практики.

Квест проводиться з метою:

- зацікавлення курсантів у вивченні практичних ситуацій з кримінального процесу та криміналістики;
- закріплення теоретичних знань про порядок та особливості проведення окремих слідчих (розшукових) дій;
- набуття практичних навичок проведення окремих слідчих (розшукових) дій.

Завдання для проведення поліцейського квесту охоплюють питання кримінальної процесуальної діяльності розслідування окремих видів злочинів відповідно до функціональних обов'язків слідчого, зокрема:

- розслідування злочинів проти життя та здоров'я особи (умисне вбивство (ст. 115 КК), умисне тяжке тілесне ушкодження (ст. 121), умисне середньої тяжкості тілесне ушкодження (ст. 122 КК), умисне легке тілесне ушкодження (ст. 125 КК));
- розслідування злочинів проти власності (крадіжка (ст. 185 КК), грабіж (ст. 186 КК), розбій (ст. 187 КК));
- розслідування злочинів проти громадської безпеки (незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами (ст. 263 КК));
- розслідування злочинів у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші злочини проти здоров'я населення (незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання чи збут наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів (ст. 307 КК), незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів без мети збуту (ст. 309 КК));
- розслідування злочинів проти безпеки руху та експлуатації транспорту (незаконне заволодіння транспортним засобом (ст. 289 КК));
- розслідування злочинів проти волі, честі та гідності особи (торгівля людьми (ст. 149 КК)).

Проведення квесту полягає в наступному:

- отриманні завдання;
- аналізі практичної ситуації;
- аналізі норм нормативно-правових актів які, які можуть бути застосовані у поданій в завданні ситуації;
- пошуку та прийняття відповідного рішення;
- складанні необхідних процесуальних документів (клопотання, постанова, протокол, план розслідування тощо);
- оцінюванні отриманих результатів ситуаційного завдання викладачем, вказівці на допущені помилки та недоліки.

Квест може бути виконаний із залученням кількох курсантів з розподілом ролей між його учасниками. Наприклад, виконання квесту пов'язаного із діяльністю слідчо-оперативної групи на місці події може бути проведено із розподілом ролей таких учасників: слідчий, інспектор-криміналіст, спеціаліст та ін.

Під час виконання квесту пов'язаного із проведенням таких слідчих (розшукових) дій, як допит, огляд предмета, місцевості, речей чи документів, обшуку, пред'явлення для впізнання, особливу увагу звертається на наступні елементи:

- правильний підбір учасників;
- визначення технічних засобів фіксації;
- тактики проведення;
- фіксації результатів процесуальної дії.

Типова структура поліцейського квесту

Мета проведення поліцейського квесту – поглиблення теоретичних знань, отриманих під час навчальної практики, шляхом моделювання ситуацій, що виникають у ході службової діяльності з наступним відпрацюванням навиків активних дій, спрямованих на прийняття необхідних процесуальних, організаційно-тактичних та інших рішень на основі аналізу слідчої ситуації.

I. Організаційно-підготовчий етап

1.1. Підготовка плану проведення квесту. Такий план повинен передбачати інформацію про сюжет, завдання, ролі та функції учасників, визначення термінів реалізації квесту.

1.2. У випадку необхідності підготовка додаткової документації у вигляді пам'яток, рекомендацій, інструкцій, шаблонів тощо. Ця документація має бути доступна учасникам до початку проведення поліцейського квесту за результатами навчальної практики.

1.3. Підготовка вхідних анкет для визначення рівня компетентності відповідно до поставлених завдань, готовності до колективної діяльності.

1.4. Підготовка вихідних анкет для моніторингу отриманих знань, визначення значення застосування поліцейських квестів для професійної підготовки, пропозицій для вдосконалення організації навчальної практики та методики проведення квесту.

1.5. Підготовка списку інформаційних джерел, інтернет-ресурсів тощо.

1.6. Розроблення критеріїв оцінювання діяльності курсантів під час квесту. Оцінці підлягають наступні елементи:

- правильність оцінки слідчої ситуації та вміння застосувати норми законодавства;
- правильність застосування тактичних прийомів під час процесуальних дій, побудова версій планування;
- правильність оформлення процесуальних документів;
- креативність та вміння працювати в команді.

II. Робочий етап (вирішення проблемних завдань)

2.1. Починається з ознайомлення курсантів із фабулою, головними питаннями, організаційними моментами, інструкціями (пам'ятками) до завдань.

2.2. Проведення вхідного анкетування.

2.3. Група ділиться на підгрупи по 2 або більше учасника з наступним розподілом ролей (слідчий, інспектор-криміналіст, оперативний працівник

тощо), залежно від проблемної ситуації, що моделюється. При цьому рольовий склад підгруп до початку квесту може змінюватись з тією метою, щоб кожен курсант взяв участь у квесті в ролі слідчого та зміг продемонструвати знання та навички роботи слідчого, здобуті під час практичного навчання, і отримати оцінку, що враховується як елемент захисту результатів практики.

2.4. Сформовані підгрупи по черзі прибувають до визначеного місця локації імітованої ситуації, наближеної до реальних умов, отримують первинну інформацію та приступають до пошуку рішень чи виконання поставлених поліцейським квестом завдань, що повинно відображати скоординовану дію його учасників.

2.5. Викладач здійснює моніторинг виконання квесту, нотує позитивні та негативні результати, виявлені під час виконання завдань, передбачених квестом.

2.6. Час проведення квесту визначається індивідуально, залежно від складності отриманого завдання.

III. Етап підведення підсумків

3.1. Розбір поліцейського квесту, що включає в себе обмін думками, дискутування, захист учасниками своїх рішень і висновків, підбиття остаточного підсумку результатів гри.

3.2. Проведення вихідного анкетування.

3.3. Підведення підсумків захисту практики.

Результати проходження практики оцінюються комісіями з урахуванням попереднього вивчення звітних матеріалів, висновків керівників НП, у яких курсант проходив практику, доповідей курсантів та їх відповідей на поставлені запитання, а також проходження поліцейського квесту.

За підсумками захисту практики курсанту виставляється оцінка відповідно до Положення про організацію освітнього процесу у ЛьвДУВС, затвердженого наказом ЛьвДУВС від 03 вересня 2018 р. № 209.

5. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПРОВЕДЕННЯ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО КВЕСТУ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

Практична частина навчання у формі поліцейського квесту в закладах вищої освіти МВС виступають ефективним засобом закріплення теоретичних знань та розвитку практичних навичок, що необхідні курсантам у подальшій професійній діяльності та проводяться з метою формування комунікативної компетентності. В основу проведення поліцейського квесту покладено ситуаційний метод (рольова, ділова гра тощо), змістовну частину якого спрямовано на опанування курсантами алгоритму дій, пов'язаного з реалізацією поліцією своїх службових завдань.

Квест у реальності передбачає повне занурення в сюжетну лінію, що ґрунтується на змісті конкретних фабул службової діяльності й на виконанні активних дій, спрямованих на досягнення певної мети та прийняття рішення на основі аналізу ситуації. Форма проведення практичного заняття з поліцейського

квесту визначає місце його проведення (навчальний, криміналістичний полігон, тактичне містечко (комплекс, центр тощо).

Теми поліцейських квестів, як правило, є комплексними, їх назви мають бути розгорнутими і зрозумілими.

Викладач вербалізує конкретне завдання в межах обраної теми, чітко визначає підсумковий результат роботи, серію питань, на які потрібно знайти відповіді, окреслює проблему, яку необхідно вирішити, визначає позицію, яка має бути захищена, і вказує на іншу діяльність, спрямовану на переробку й надання результатів відповідно до зібраної інформації.

Поліцейський квест складається із сукупності способів і прийомів спільної узгодженої діяльності викладача і курсантів, а також курсантів один із одним, у процесі якої вони досягають певного рівня володіння дисциплінами професійного спрямування.

Поліцейський квест може охоплювати як окрему проблематику, навчальну дисципліну або тему, так і бути міждисциплінарним. Міжпредметні зв'язки в професійній освіті відіграють важливу роль при підвищенні практичної підготовки курсантів. За допомогою міжпредметних зв'язків будується фундамент для комплексного бачення та підходу до вирішення складних завдань із реальних ситуацій.

Поліцейський квест, у якому використано реальні фабули службових ситуацій й інтегровано їх у навчальний процес, сприяє ефективному вирішенню цілої низки практичних завдань, а саме:

- створює можливості розвитку навичок професійного спілкування шляхом реалізації головної функції – комунікативної;

- підтримує навчання на рівні мислення, аналізу, практичних дій та оцінки;

- підвищує мотивацію курсантів до вивчення дисциплін, з одного боку, і до використання отриманих знань у навчальній практичній діяльності – з іншого;

- сприяє розвитку компетенції із самонавчання та самоорганізації, отриманню навичок командного вирішення проблем, виконанню практичних завдань у реальній обстановці, умінню визначення правильного рішення в проблемній ситуації;

- учасник квесту вчиться виходити за межі змісту та форм подання навчального матеріалу викладачем; отримує додаткову можливість професійної експертизи своїх творчих здібностей та практичних умінь; вчиться використовувати здібності теоретичні знання в практичній діяльності.

5.1. МЕТА, МЕТОДИ, ЗАВДАННЯ ТА ВИДИ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО КВЕСТУ

Поліцейський квест є навчальним прийомом, що охоплює практичне заняття або декілька практичних занять та моделює різні аспекти професійної діяльності поліції і забезпечує умови для комплексного використання набутих курсантами знань з предмета професійної діяльності, удосконалення загальних та професійних якостей, а також більш повне оволодіння дисциплінами професійного спілкування.

Метою поліцейського квесту є зміна сталих стереотипів організації занять і

напрацювання елементів практичної роботи завдяки імітації майбутньої професійної поліцейської діяльності та моделюванню типової ситуації.

Метод поліцейського квесту сприяє підвищенню рівня професійної компетенції внаслідок збільшення обсягу навчального часу, виділеного для практичної роботи, самостійному набуттю та використанню в практичній діяльності нових знань і навичок, прийняттю правильних рішень у межах своєї професійної компетенції, злагодженій роботі в команді. Обов'язковою умовою вдалого проведення поліцейського квесту є спільність дій курсантів. У процесі надання відповідей на поставлені запитання, вирішення завдань вони не тільки самі навчаються, а й вчать одне одного, обмінюються досвідом і знаннями. Спільність дій сприяє й тому, що інформація, яка була невідома одному учаснику, або яку він забув, засвоюється і запам'ятовується в умовах підвищеної емоційності, яка створюється, зокрема, і завдяки командній роботі, а також дає змогу мобілізуватися і вирішувати нестандартні завдання.

Завданням поліцейського квесту є розвиток креативного мислення, розкриття творчого потенціалу, формування навичок раціонального використання навчального часу та стимулювання пізнавальної мотивації.

Формулювання завдань є одним із найскладніших етапів підготовки поліцейського квесту. Це мають бути не лише запитання, на які необхідно відповісти, а й творчі, цікаві, професійні завдання, для вирішення яких необхідно креативно й оригінально застосувати наявні знання.

Поліцейський квест дозволяє моделювати різні варіанти службових ситуацій та корегувати їх. Розрізняють два типи квестів, що розраховані на:

нетривалий час (використовується для поглиблення знань, їх інтеграції, розраховується на одне заняття);

тривалий час (використовується для поглиблення та засвоєння знань, що отримуються, розраховано на кілька занять).

Залежно від сюжету квести можуть бути:

лінійні, в яких гру побудовано за ланцюжком: після виконання одного завдання учасники отримують наступне, і так доти, доки не вирішать усі завдання;

штурмовими, де всі учасники отримують головне завдання із декількома підказками, але самостійно обирають шляхи його вирішення;

кільцевими, які являють собою той самий «лінійний» квест, але замкнутий у коло. Учасники стартують із різних точок, які будуть для них фінальними.

Види поліцейського квесту визначають відповідно до різних його критеріїв, а саме: за завданням освітнього процесу; за кількістю учасників: за кількістю ігрових періодів; за видом оцінювання діяльності учасників, за методологією проведення; за формою взаємодії учасників тощо.

5.2. ВИМОГИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО КВЕСТУ

Поліцейський квест є формою моделювання службової діяльності. Участь у ньому передбачає наявність у курсантів достатнього рівня підготовки, що обумовлює доцільність використання цього навчального прийому серед

курсантів старших курсів, які мають належний рівень володіння службовою ситуацією, необхідною професійною підготовкою, опанували низку спеціальних дисциплін, а також мають досить високий рівень самосвідомості й розуміють, що поглиблені ними в процесі поліцейського квесту знання та розвинені вміння знадобляться в подальшій професійній діяльності.

Крім підготовки сценарію поліцейського квесту, його розроблення передбачає необхідність визначення загальної мети і конкретних цілей, етапів, проблемних ситуацій, ролей, функцій учасників, виду їх взаємодії, системи правил та оцінювання.

Складність проблемних ситуацій поліцейського квесту зростатиме залежно від року навчання курсантів, які його відтворюють.

Поліцейський квест повинен передбачати: імітацію професійних умов, що максимально наближені до реальних; проблемний характер ситуацій, що моделюються; наявність ролей та їх чіткий розподіл між учасниками; опис структури та сценарію гри; відповідність кількості учасників завданням квесту, кількості інформації, меті проведення тощо; відповідність програмі курсу (поліцейський квест має бути засобом відтворення курсантами тих професійних ситуацій, які стосуються теми чи комплексу тем, що вивчаються); наявність критеріїв оцінки дій учасників.

5.3. ЕТАПИ ПРОВЕДЕННЯ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО КВЕСТУ

Залежно від цілей, на досягнення яких спрямовано поліцейський квест, його різновиду чи з огляду на існування інших факторів деякі етапи чи складові вказаних етапів поліцейського квесту можуть не враховуватися, перетворюючи традиційний поліцейський квест на ділову гру зі спрощеною моделлю тощо.

Під час організації та проведення поліцейського квесту викладач має пам'ятати, що максимальна ефективність поліцейського квесту як навчального прийому досягається лише за умови реалізації всіх його етапів.

Перший (організаційно-підготовчий) етап складається з двох блоків: організаційно-методичного (розроблення поліцейського квесту) та пояснювального (введення в гру), визначення теми, мети та виду квесту.

Визначення сюжету, завдань та ролей учасників. Надання курсантам списку ролей (від двох і більше), відповідно до яких вони можуть виконати завдання, для кожної ролі підготовка чіткого плану роботи і конкретних завдань.

Складання плану роботи (з урахуванням зайнятості курсантів і визначення часу, необхідного для виконання завдань). Визначення термінів реалізації квесту.

Розроблення і створення додаткової необхідної документації (пам'ятки, рекомендації, інструкції, шаблони та ін.), що має бути доступна учасникам до початку поліцейського квесту.

Розроблення вхідних і вихідних анкет (визначення потреб курсантів, обізнаність з обраною темою, отримані знання тощо). Отримання інформації із вхідної анкети щодо потреб курсантів, їх готовності до колективної діяльності, рівня компетентності відповідно до поставлених завдань. У вихідній анкеті

здійснення моніторингу досягнень курсантів.

Підготовка списку інформаційних джерел, інтернет-ресурсів тощо.

Розроблення критеріїв оцінювання діяльності курсантів. Читке відокремлення та оцінка конкретних відповідей, питань, практичних дій, підготовлених матеріалів та ініціативності курсантів тощо.

Другий етап (реалізації) проведення - це процес пошуку рішень чи виконання поставлених поліцейським квестом завдань, що перетворюється на скоординовану дію його учасників.

Починається з ознайомлення курсантів із сюжетом, головними питаннями, організаційними моментами, інструкціями (пам'ятками) до завдань.

Проведення та аналіз вхідної анкети.

Коригування сюжету і завдань квесту на основі вхідної анкети (за необхідності).

Об'єднання курсантів у групи (за необхідності) і розподіл завдань між ними. При об'єднанні курсантів у групи обов'язковість урахування рівня їх навчальних досягнень (об'єднання в групу різнорівневих курсантів чи курсантів одного рівня), визначення форм роботи, що сприятимуть більш повній реалізації завдань профільної підготовки: індивідуальної, парної чи роботи в міні-групі тощо.

Ознайомлення курсантів із критеріями оцінювання і вимогами щодо виконання завдання та його документального оформлення.

Визначення критеріїв оцінювання за загально визначеною шкалою оцінювання практичних занять, які відомі кожному учаснику.

Проведення у відкритому форматі консультацій із курсантами на етапі • реалізації квесту.

Супровід проходження курсантами квесту.

Третій (заключний) етап передбачає розбір поліцейського квесту, що включає в себе обмін думками, дискутування, захист учасниками своїх рішень і висновків, підбиття остаточного підсумку результатів гри.

Проведення та аналіз вихідної анкети й узагальнення результатів вихідного анкетування у вигляді діаграм, схем тощо.

Формулювання висновків. Акцентування уваги курсантів на результатах їх навчання в процесі проходження поліцейського квесту, проблемах, що виникали при виконанні завдань, отриманому досвіді. Наявність у висновках прикладу оформлення результатів виконання завдання, шляхів подальшої самостійної роботи із зазначеної теми і галузі практичного застосування отриманих результатів.

Успішна реалізація останнього етапу поліцейського квесту є необхідною передумовою для ефективного засвоєння набутих курсантами знань, поглиблених умінь та навичок.

6. ПЕРЕЛІК КРИМІНАЛЬНО-ПРОЦЕСУАЛЬНИХ ДОКУМЕНТІВ, ЯКІ НЕОБХІДНО СКЛАСТИ ПРАКТИКАНТУ В ПРОЦЕСІ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ:

Під час проходження практики в слідчих підрозділах курсант повинен набути навиків і представити для захисту наступні кримінально-процесуальні документи:

- протокол усної заяви про вчинене кримінальне правопорушення;
- протокол огляду місця події;
- витяг з ЄРДР;
- протокол затримання за підозрою у кримінального правопорушення;
- клопотання про обрання підозрюваному запобіжного заходу тримання під вартою, заставу, особистого зобов'язання, особистої поруки;
- протокол допиту потерпілого;
- пам'ятка про процесуальні права підозрюваного, потерпілого;
- клопотання про тимчасовий доступ до речей та документів, тимчасове вилучення майна, арешт майна, відсторонення від посади;
- протокол слідчого експерименту;
- протокол пред'явлення осіб для впізнання;
- клопотання про проведення обшуку, протокол обшуку;
- протоколи допиту свідка, підозрюваного, потерпілого;
- клопотання про призначення судової експертизи;
- постанова про зупинення кримінального провадження та оголошення підозрюваного в розшук;
- запит на характеристику (з місця проживання);
- запит в психіатричний та наркологічний диспансер з приводу перебування на Д-обліку;
- вимога в УІАЗ;
- постанову про зупинення кримінального провадження у зв'язку з тяжкою хворобою підозрюваного;
- обвинувальний акт та додатки до нього.

Примітка: протоколи слідчих (розшукових) дій складаються рукописно.

7. ПЕРЕЛІК

питань для проведення вхідного/вихідного контролю знань курсантів до початку практики та перед її захистом:

1. Початок та місце проведення досудового розслідування.
2. Досудове розслідування злочинів і кримінальних проступків.
3. Планування та версіювання під час досудового розслідування.
4. Підслідність. Об'єднання і виділення досудового розслідування.
5. Строки досудового розслідування. Порядок продовження строку досудового розслідування.
6. Повноваження та функції прокурора в кримінальному провадженні. Призначення та заміна прокурора.
7. Завдання органів досудового розслідування.
8. Повноваження слідчих органів досудового розслідування в кримінальному провадженні..
9. Повноваження оперативних підрозділів в кримінальному провадженні..

10. Загальні правила участі захисника у кримінальному провадженні. Процесуальні обов'язки захисника.
11. Порядок залучення захисника. Обов'язкова участь захисника.
12. Законні представники підозрюваного, особи, стосовно якої передбачається застосування примусових заходів медичного чи виховного характеру або вирішувалося питання про їх застосування.
13. Підозрюваний в кримінальному провадженні, його права та обов'язки.
14. Процесуальний статус потерпілого.
15. Заявник в кримінальному провадженні, його процесуальний статус.
16. Цивільний позивач та відповідач в кримінальному провадженні, його процесуальний статус.
17. Процесуальний статус свідків.
18. Експерт та спеціаліст в кримінальному провадженні.
19. Рішення органів досудового розслідування, прокурора, суду на стадії досудового розслідування.
20. Класифікація та характеристика кримінально-процесуальних актів.
21. Постанова слідчого та прокурора у кримінальному провадженні.
22. Форми фіксування кримінально-процесуальних дій.
23. Протокол досудового розслідування, його зміст та структура. Додатки до протоколу. Застосування технічних засобів фіксування кримінального провадження.
24. Реєстр матеріалів досудового розслідування.
25. Поняття повідомлення в кримінальному провадженні. Зміст повідомлення.
26. Поняття процесуальних строків. Обчислення процесуальних строків.
27. Види процесуальних витрат.
28. Відшкодування (компенсація) шкоди потерпілому.
29. Цивільний позов у кримінальному провадженні. Вирішення цивільного позову у кримінальному провадженні.
30. Відшкодування (компенсація) шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю.
31. Поняття і значення доказів.
32. Допустимість і належність доказів.
33. Класифікація доказів.
34. Дослідження побічних доказів, їх перевірка і оцінка.
35. Кримінально-процесуальне доказування, його елементи.
36. Обставини, що підлягають доказуванню в кримінальних провадженнях. Суб'єкти доказування.
37. Поняття і види кримінально-процесуальних джерел доказів.
38. Загальні правила застосування заходів забезпечення кримінального провадження.
39. Виклик слідчим, прокурором, судовий виклик і привід.
40. Накладення грошового стягнення.
41. Тимчасове обмеження у користуванні спеціальним правом.
42. Відсторонення від посади.

43. Тимчасовий доступ до речей і документів.
44. Тимчасове вилучення майна.
45. Види запобіжних заходів. Мета і підстави застосування запобіжних заходів. Обставини, що враховуються при обранні запобіжного заходу.
46. Особисте зобов'язання.
47. Особиста порука.
48. Домашній арешт.
49. Застава.
50. Тримання під вартою.
51. клопотання слідчого, прокурора про застосування запобіжних заходів.
52. Відкликання, зміна або доповнення клопотання про застосування запобіжного заходу.
53. Строки розгляду клопотання про застосування запобіжного заходу.
54. Затримання особи на підставі ухвали слідчого судді, суду.
55. Законне затримання.
56. Затримання уповноваженою службовою особою.
57. Розгляд клопотань під час досудового розслідування.
58. Ознайомлення з матеріалами досудового розслідування до його завершення.
59. Недопустимість розголошення відомостей досудового розслідування.
60. Повідомлення про підозру.
61. Вимоги до проведення слідчих (розшукових) дій.
62. Етапи проведення слідчих (розшукових) дій.
63. Типова структура криміналістичної характеристики злочину.
64. Структура методики розслідування окремого виду кримінального правопорушення.
65. Допит та його види.
66. Пред'явлення для впізнання.
67. Проникнення до житла чи іншого володіння особи.
68. Обшук.
69. Огляд. Огляд трупа. Огляд трупа, пов'язаний з ексгумацією.
70. Слідчий експеримент.
71. Освідування особи.
72. Проведення експертизи. Підстави проведення експертизи. Порядок залучення експерта.
73. Класифікація судових експертиз.
74. Система держаних експертних установ.
75. Порядок отримання зразків для експертизи.
76. Загальні положення про негласні слідчі (розшукові) дії. Підстави проведення негласних слідчих (розшукових) дій.
77. Втручання у приватне спілкування.
78. Обстеження публічно недоступних місць, житла чи іншого володіння особи.
79. Установлення місцезнаходження радіоелектронного засобу.
80. Спостереження за особою, річчю або місцем.

81. Аудіо-, відеоконтроль місця.
82. Контроль за вчиненням злочину.
83. Виконання спеціального завдання з розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації.
84. Засоби, що використовуються під час проведення негласних слідчих (розшукових) дій.
85. Негласне отримання зразків, необхідних для порівняльного дослідження.
86. Використання конфіденційного співробітництва.
87. Підстави та порядок зупинення досудового розслідування.
88. Порядок оголошення розшуку підозрюваного.
89. Порядок відновлення досудового розслідування.
90. Загальні положення закінчення досудового розслідування.
91. Порядок закриття кримінального провадження.
92. Порядок звільнення особи від кримінальної відповідальності.
93. Загальні положення кримінального провадження під час звільненні особи від кримінальної відповідальності.
94. Порядок звернення до суду з обвинувальним актом, клопотанням про застосування примусових заходів виховного чи медичного характеру.
95. Порядок відкриття матеріалів іншій стороні.
96. Зміст та структура обвинувального акту і реєстру матеріалів досудового розслідування.
97. Зміст та структура клопотання про застосування примусових заходів виховного чи медичного характеру.
98. Процесуальний порядок оскарження рішень, дій чи бездіяльності органів досудового розслідування чи прокурора під час досудового розслідування. Процесуальний порядок оскарження ухвал слідчого судді під час досудового розслідування.
99. Процесуальний порядок оскарження слідчим рішень, дій чи бездіяльності прокурора.
100. Поняття та напрями використання криміналістичної реєстрації у діяльності слідчого.
101. Поняття та напрями використання криміналістичної фотографії у діяльності слідчого.
102. Поняття та напрями використання дактилоскопії у діяльності слідчого.
103. Поняття та напрями використання трасології у діяльності слідчого.
104. Поняття та напрями використання криміналістичного зброєзнавства у діяльності слідчого.
105. Поняття та напрями використання почеркознавства у діяльності слідчого. Поняття та напрями використання габітології у діяльності слідчого.
106. Застосування науково-технічних засобів під час слідчих (розшукових) дій.
107. Класифікація науково-технічних засобів, що застосовуються під час слідчих (розшукових) дій.

108. Класифікація тактичних прийомів, що застосовуються під час слідчих (розшукових) дій.
109. Характеристика методів збирання криміналістичної інформації.
110. Комплектація валізи слідчого.

8. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ (тестові завдання)

для проведення вхідного/вихідного контролю знань курсантів в НП до початку практики та перед її захистом відповідно до вимог програм практики і функціональних обов'язків за посадою, на якій вона проводиться:

1. Протягом якого терміну слідчий зобов'язаний внести відомості про вчинене кримінальне правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань:

- а) невідкладно;
- б) невідкладно, але не пізніше 24 годин;
- в) до 3 днів;
- г) до 10 днів.

2. Збирання доказів здійснюється:

- а) слідчим, прокурором, слідчим суддею, керівником органу досудового розслідування;
- б) слідчим, прокурором;
- в) сторонами кримінального провадження, потерпілим у порядку, передбаченому КПК України;
- г) слідчим, прокурором та потерпілим.

3. Доказ визнається допустимим, якщо:

- а) він отриманий в порядку, встановленому КПК України;
- б) він отриманий уповноваженою службовою особою;
- в) він отриманий без грубих порушень чинного законодавства;
- г) він отриманий з дотриманням загальних вимог КПК України.

4. Які із перелічених положень не передбачені КПК України в якості обставин, що підлягають доказуванню:

- а) подія кримінального правопорушення;
- б) вид і розмір шкоди, завданої кримінальним правопорушенням, а також розмір процесуальних витрат;
- в) обставини, що є підставою для звільнення від кримінальної відповідальності;
- г) причини та умови, що сприяли вчиненню кримінального правопорушення.

5. Який із перерахованих заходів належить до заходів забезпечення кримінального провадження, передбачених КПК України:

- а) допит свідка, потерпілого;
- б) нерозголошення відомостей про факт та методи проведення негласних слідчих (розшукових) дій;
- в) тимчасове вилучення майна;
- г) обмеження дозвілля.

6. Електронні засоби контролю застосовуються:

- а) слідчим;
- б) прокурором;
- в) оперативним працівником;
- г) суддею.

7. Чи може суд звернути заставу на виконання вироку в частині майнових стягнень:

- а) може у будь-якому випадку;
- б) може, якщо застава була внесена підозрюваним, обвинуваченим;
- в) може, якщо застава була внесена підозрюваним, обвинуваченим та за наявності його згоди на це;
- г) ні, не може.

8. Здійснити тимчасове вилучення майна у затриманого може:

- а) уповноважена службова особа;
- б) кожен, хто провів законне затримання;
- в) заявник;
- г) всі перераховані відповіді правильні.

9. Коли закінчується строк домашнього арешту особи (один місяць), який був обраний о 15.00 годин ухвалою слідчого судді 28 червня:

- а) 27 липня;
- б) о 15.00 годин 28 липня;
- в) 29 липня;
- г) 30 липня.

10. Хто здійснює контроль за виконанням зобов'язань про особисту поруку, якщо справа перебуває у провадженні суду:

- а) слідчий;
- б) прокурор;
- в) слідчий суддя;
- г) суд.

11. В який строк має бути розглянуте клопотання про застосування запобіжного заходу після затримання підозрюваного, обвинуваченого:

- а) 24 години;
- б) 3 доби;
- в) до 72 годин;
- г) до 60 годин.

12. Що не є поважною причиною неприбуття на виклик?

- а) обставини непереборної сили;
- б) неможливість залишити місце роботи;
- в) несвоєчасне одержання повістки про виклик;
- г) перебування у закладі охорони здоров'я у зв'язку з лікуванням.

13. Який документ складається під час самостійного виявлення слідчим, прокурором обставин, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення?

- а) протокол;
- б) рапорт;
- в) довідка;
- г) постанова.

14. На якій стадії кримінального провадження допускається заявлення цивільного позову:

- а) до закінчення підготовчого судового засідання;
- б) до початку судового розгляду;
- в) до початку судових дебатів;
- г) до видалення суду до нарадчої кімнати.

15. Процесуальне рішення про привід приймається у вигляді:

- а) постанови слідчого;
- б) постанови прокурора;
- в) ухвали слідчого судді, суду;
- г) всі перераховані відповіді правильні.

16. Тимчасовим запобіжним заходом є:

- а) особисте зобов'язання;
- б) затримання;
- в) застава;
- г) тримання під вартою.

17. Повідомлення у кримінальному провадженні є:

- а) процесуальною дією;
- б) процесуальним заходом;
- в) інформативним заходом;
- г) слідчою (розшуковою) дією.

18. Слідчий суддя зобов'язаний розглянути клопотання про надання дозволу на проведення негласної слідчої (розшукової) дії протягом:

- а) доби з моменту отримання;
- б) шести годин з моменту отримання;
- в) невідкладно;
- г) у розумний строк.

19. Строк дії ухвали слідчого судді про дозвіл на проведення негласної слідчої (розшукової) дії не може перевищувати:

- а) одного місяця;
- б) двох місяців;
- в) шести місяців;
- г) дванадцяти місяців.

20. Проводити негласні слідчі (розшукові) дії має право:

- а) слідчий, який здійснює досудове розслідування злочину;
- б) слідчий, якого визначить керівник органу досудового розслідування;
- в) прокурор;
- г) інші особи за дорученням слідчого під час розслідування кримінальних проступків.

21. Рішення про проведення негласних слідчих (розшукових) дій приймає:

- а) керівник оперативного підрозділу;
- б) слідчий суддя за клопотанням слідчого;
- в) слідчий, прокурор;
- г) начальник ВП НП.

22. Протоколи про проведення негласних слідчих (розшукових) дій з додатками слідчий повинен передати прокурору на протязі:

- а) 1 дня з моменту складання протоколу;
- б) 24 годин з моменту припинення негласних слідчих (розшукових) дій;
- в) у найкоротший термін;
- г) невідкладно.

23. Що із перерахованого не відноситься до форм проведення контролю за вчиненням злочину:

- а) контрольна поставка;
- б) контрольована та оперативна закупка;
- в) слідчий експеримент;
- г) імітування обстановки злочину.

24. Виняткове право прийняти рішення на проведення контролю за злочином має право:

- а) слідчий;
- б) прокурор;
- в) слідчий суддя;
- г) співробітник органу безпеки.

25. Виконання спеціального завдання як негласна слідча (розшукова) дія здійснюється на підставі:

- а) постанови слідчого, погодженої з керівником органу досудового розслідування;
- б) ухвали слідчого судді;
- в) доручення керівника органу досудового розслідування;
- г) клопотання прокурора.

26. Під час візуального спостереження можуть використовуватись:

- а) відеозапис;
- б) фотографування;
- в) спеціальні технічні засоби;
- г) всі перераховані відповіді правильні.

27. Хто може звернутись із клопотанням про продовження строку тимчасового обмеження у користуванні спеціальним правом:

- а) слідчий;
- б) прокурор;
- в) слідчий, прокурор;
- г) керівник органу досудового розслідування.

28. Дублікат документа може бути визнаний судом як оригінал документа якщо він:

- а) завірений нотаріально;
- б) виготовлений таким же способом, як і його оригінал;
- в) скріплений печаткою органу державної влади, юридичної особи та завірений підписом посадової особи;
- г) всі перелічені відповіді правильні.

29. З якого моменту слід рахувати строк розгляду клопотання (три дні), що подано слідчому о 13 годині 11 квітня:

- а) з 13 год. 11 квітня;
- б) з 00 год. 12 квітня;
- в) з 00 год. 11 квітня;
- г) з 13 год. 12 квітня.

30. Протягом якого строку розглядаються і вирішуються клопотання під час досудового розслідування:

- а) негайно;
- б) не більше 3 днів;
- в) не більше 5 днів;
- г) не більше 10 днів.

31. З якого моменту обчислюється строк затримання?

- а) з моменту юридичного затримання особи;
- б) з моменту, коли особа силою або через підкорення наказу змушена залишатися поряд із уповноваженою службовою особою;
- в) з моменту доставлення затриманої особи до слідчого, прокурора;
- г) з моменту складання протоколу затримання.

32. Хто з учасників кримінального провадження вживає заходів зі збереження речей і документів, отриманих під час проведення негласних слідчих (розшукових) дій:

- а) слідчий;
- б) прокурор;
- в) слідчий суддя;
- г) оперативний працівник.

33. Який вид підслідності визначається характеристиками суб'єкта кримінального правопорушення:

- а) альтернативна;
- б) персональна;
- в) предметна;
- г) територіальна.

34. Якого статусу набуває особа після повідомлення про підозру?

- а) підозрюваного;
- б) обвинуваченого;
- в) підсудного;
- г) підзахисного.

35. Строк дії ухвали слідчого судді про дозвіл на проведення негласної слідчої (розшукової) дії не може перевищувати:

- а) одного місяця;
- б) двох місяців;
- в) шести місяців;
- г) дванадцяти місяців.

36. Протягом якого строку треба допитати підозрюваного після вручення йому повідомлення про підозру:

- а) негайно;
- б) не пізніше 24 годин;
- в) не пізніше 2 днів;
- г) конкретних строків у КПК не визначено.

37. На стадії досудового розслідування запит про міжнародну правову допомогу погоджується

- а) у письмовій формі прокурором, який здійснює нагляд за дотриманням законів при проведенні досудового розслідування;
- б) слідчим суддею;
- в) керівником органу досудового розслідування;
- г) судом.

38. Відповідно до КПК України строки обчислюються:

- а) хвилинами, годинами, днями;
- б) годинами, днями, місяцями, роками;
- в) годинами, днями, місяцями;
- г) днями, місяцями, роками.

39. Чи може бути зупинено досудове розслідування при направленні до компетентного органу іноземної держави запиту (доручення) про міжнародну правову допомогу:

- а) так;
- б) ні;
- в) на розсуд органу досудового розслідування; г) правильна відповідь відсутня.

40. Згідно ч. 2 ст. 91 КПК України доказування полягає у:

- а) збиранні та оцінці доказів з метою встановлення будь-яких обставин по кримінальному провадженню;
- б) збиранні та перевірці доказів з метою встановлення обставин, що мають значення для кримінального провадження;
- в) збиранні, перевірці та оцінці доказів з метою встановлення обставин, що мають значення для кримінального провадження;
- г) збиранні та оцінці доказів, що мають значення для всебічного, повного та неупередженого встановлення обставин по кримінальному провадженню.

41. Пропущений з поважних причин строк повинен бути поновлений за клопотанням:

- а) слідчого;
- б) прокурора;
- в) потерпілого;
- г) заінтересованої особи.

42. Тимчасове обмеження у користуванні спеціальним правом може бути здійснене на строк:

- а) не більше одного місяця;
- б) не більше двох місяців;
- в) не більше шести місяців;
- г) у межах здійснення досудового розслідування.

43. Відомості про закінчення досудового розслідування:

- а) вносяться прокурором до Єдиного реєстру досудових розслідувань;
- б) вносяться слідчим до Єдиного реєстру досудових розслідувань;
- в) вносяться суддею під час підготовчого провадження у суді;
- г) не вносяться до Єдиного реєстру досудових розслідувань.

44. Ким приймається рішення про об'єднання та виділення матеріалів досудового розслідування:

- а) слідчим;
- б) прокурором;
- в) слідчим суддею;
- г) слідчим за погодженням з прокурором.

45. Якщо слідчий розпочав проведення негласної слідчої (розшукової) дії до постановлення ухвали слідчого судді, то прокурор зобов'язаний звернутись до нього з відповідним клопотанням на протязі:

- а) 24 годин;
- б) 1 дня;
- в) 3 днів;
- г) невідкладно.

46. Зняття інформації з електронних інформаційних систем – це:

- а) процесуальна дія;
- б) технічний захід;
- в) оперативний захід;
- г) різновид розвідки.

47. Зупинене досудове розслідування відновлюється постановою:

- а) слідчого, прокурора;
- б) слідчого судді, суду;
- в) слідчого за погодженням з прокурором, прокурора;
- г) слідчого судді.

48. Хто приймає рішення про застосування заходів забезпечення кримінального провадження?

- а) слідчий;
- б) слідчий суддя, суд;
- в) прокурор;
- г) слідчий з санкції прокурора.

49. Особа має отримати повістку про виклик або бути повідомленою про нього іншим шляхом у строк:

- а) не пізніше, ніж за один день до дня виклику;
- б) не пізніше, ніж за два дні до дня виклику;
- в) не пізніше, ніж за три дні до дня виклику;
- г) завчасно.

50. На ознайомлення з матеріалами кримінального провадження на стадії досудового розслідування має право:

- а) свідок;
- б) потерпілий;
- в) обвинувачений;
- г) заявник.

9. ДОКУМЕНТАЦІЯ ПРАКТИКИ
ДОДАТОК 1. ЩОДЕННИК ПРАКТИКИ

Додаток 3
до Положення про практичну підготовку
курсантів та слухачів вищих навчальних
закладів МВС України
(пункт 1.8)

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ

_____ (повне найменування вищого навчального закладу)

ЩОДЕННИК ПРАКТИКИ

_____ (вид і назва практики)

курсанта _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

інститут, факультет _____

кафедра _____

освітній ступінь _____

напрямок підготовки _____

спеціальність _____
(назва)

_____ курс, група _____

Наказ про закріплення за підрозділом, у якому буде організовано практику

_____ (найменування підрозділу, номер та дата видання наказу)

Строк проведення практики з _____ по _____.

Календарний графік проходження практики

№ з/п	Назви робіт	Тижні проходження практики					Відмітки про виконання
		1	2	3	4	5	
1	2	3	4	5	6	7	8

Керівники практики:
 від вищого навчального закладу _____ (підпис) _____ (звання, посада, П.І.Б.)
 від органу Національної поліції _____ (підпис) _____ (звання, посада, П.І.Б.)

Робочі записи під час практики

Результати виконання запланованих заходів « ___ » _____ 201_ року

Практикант:

(підпис)

(звання, посада, П.І.Б.)

Керівники практики:

від органу Національної поліції

(підпис)

(звання, посада, П.І.Б.)

Примітка. В розділі "Робочі записи під час практики" зазначаються:

- підрозділ, у якому здійснено практику, посада та функціональні обов'язки;
- заходи, в яких взято участь;
- практичні навички, отримані при проходженні практики;
- перелік документів, які були складені безпосередньо;
- труднощі та недоліки, що мали місце під час проходження практики;
- інша інформація, що впливає на якість проходження практики.

Робочі записи ведуться кожного дня практики та складаються з двох частин: планувальної та результатів виконання запланованих заходів.

Відгук і оцінка роботи курсанта на практиці керівника практики від НП

Відгук осіб, які перевіряли проходження практики

Висновок керівника практики від ЗВО про проходження практики

Дата захисту практики « ____ » _____ 20__ року

Оцінка:

за національною шкалою (словами)	кількість балів (цифрами і словами)	за шкалою ECTS

Керівник практики від ЗВО

_____ (підпис)

_____ (прізвище та ініціали)

1. Щоденник заповнюється курсантом особисто, крім розділу відгуку осіб, які перевіряли проходження практики.
2. Формат бланка щоденника А5 (148*210 мм), брошура 30 сторінок разом з обкладинкою з карткового паперу.

ДОДАТОК 2. ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ПЛАН

Додаток 2
до Положення про практичну підготовку курсантів
та слухачів вищих навчальних закладів МВС
України (пункт 1.7)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Керівник кафедри _____

(посада, звання, П.І.Б.)

(підпис, дата)

ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ПЛАН

проходження _____ практики _____
(звання, П.І.Б.)

(повне найменування навчального підрозділу)

Строк (термін) проходження практики (стажування) _____

№ з/п	Заплановані заходи	Примітка
1		
2		
3		
4		
5		

Курсант

(звання)

(підпис)

(П.І.Б.)

(дата)

ДОДАТОК 3. ЗВІТ

Додаток 3
до Положення про практичну підготовку
курсантів та слухачів вищих навчальних закладів
МВС України (підпункт 2.11.8)

ЗАТВЕРДЖУЮ
Керівник ВП НП

_____ (посада, звання, П.І.Б.)

_____ (підпис, дата)

М.П.

ЗВІТ **за результатами проходження практики**

_____ (звання, П.І.Б., повне найменування навчального підрозділу)

Зміст звіту

Курсант

_____ (звання)

_____ (підпис)

_____ (П.І.Б.)

_____ (дата)

Керівник практики від
органу Національної поліції

_____ (звання)

_____ (підпис)

_____ (П.І.Б.)

_____ (дата)

ПОГОДЖЕНО

Керівник органу досудового розслідування
Національної поліції, де організовано
проходження практики

_____ (підпис, П.І.Б.)

_____ (дата)

ДОДАТОК 4. ВІДГУК-ХАРАКТЕРИСТИКА

ЗАТВЕРДЖУЮ
Керівник ВП НП

(посада, звання, П.І.Б.)

(підпис, дата)

М.П.

ВІДГУК-ХАРАКТЕРИСТИКА

на

курсанта _____

(посада, звання, прізвище)

Примітка:

У характеристиці мають відобразитися обсяг та якість виконання програми практики й індивідуального плану проходження практики, рівень підготовленості курсанта до виконання службових обов'язків, вміння реалізувати набуті знання на практиці; наявність навичок тактично правильно застосовувати спеціальні й технічні засоби, дотримуватися заходів особистої безпеки, складати службові документи; особисті морально-вольові якості, дисциплінованість, старанність; професійний рівень розвитку; ставлення до роботи в цілому та підсумкова оцінка за практику.

Керівник практики – слідчий від
органу Національної поліції

(звання)

(підпис)

(П.І.Б.)

(дата)

ПОГОДЖЕНО

Керівник органу досудового розслідування
Національної поліції, де організовано
проходження практики

(підпис, П.І.Б.)

(дата)

ДОДАТОК 5. ВКЛАДИШ

Додаток 5
до Положення про практичну підготовку
курсантів та слухачів вищих навчальних
закладів МВС України (підпункт 2.8.4)

ВКЛАДИШ

до службового посвідчення _____
(серія, номер)

Курсант (слухач) _____
(звання, П.І.Б.)

є практикантом на посаді _____

(найменування підрозділу, посади)

Дійсний до _____ при пред'явленні службового посвідчення.

Керівник кадрового підрозділу
органу Національної поліції

(звання)

(підпис)

(П.І.Б.)

М.П.

9. ОСНОВНІ НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ, ВІДОМЧІ ТА МІЖВІДОМЧІ НОРМАТИВНІ НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ, НЕОБХІДНІ ДЛЯ ВИКОРИСТАННЯ ПІД ЧАС ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ

1. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>
2. Про засади запобігання і протидії корупції: Закон України від 07.04.2011р.URL: <http://zakon.rada.gov.ua>
3. Про Дисциплінарний статут Національної поліції України: Закон України від 15.03.2018 р.
4. Про оперативно-розшукову діяльність: Закон України від 18.02.1992 р.URL: <http://zakon.rada.gov.ua>
5. Про Національне антикорупційне бюро України: Закон України від 14.10.2014 р.URL: <http://zakon.rada.gov.ua>
6. Кримінальний кодекс України: чинне законодавство зі змінами та доповненнями.URL: <http://zakon.rada.gov.ua>
7. Кримінальний процесуальний кодекс України: чинне законодавство зі змінами та доповненнями.URL: <http://zakon.rada.gov.ua>
8. Про реалізацію окремих положень Кримінального процесуального кодексу України : Постанова Кабінету Міністрів України від 19.11.2012 № 1104.URL: <http://zakon.rada.gov.ua>
9. Про затвердження Положення про практичну підготовку слухачів і курсантів вищих навчальних закладів МВС України : Наказ МВС від 27.06.2013 № 621. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>
10. Про затвердження Інструкції з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні: Наказ МВС від 07.07.2017 № 575. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>
11. Про організацію діяльності органів досудового розслідування Національної поліції України Наказ МВС від 06.07.2017 № 570. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>
12. Про затвердження Порядку застосування електронних засобів контролю Наказ МВС від 08.06.2017 № 480. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>
13. Про затвердження Інструкції з організації обліку та руху кримінальних проваджень в органах досудового розслідування Національної поліції України Наказ МВС від 14.04.2016 № 296. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>
14. Про затвердження Інструкції з організації контролю за виконанням документів у Національній поліції України: Наказ МВС від 13.06.2016 № 503. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>
15. Про затвердження Положення про порядок ведення Єдиного реєстру досудових розслідувань: Наказ ГП України від 06.04.2016 № 139. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>
16. Про затвердження Порядку взаємодії між органами та підрозділами Національної поліції, закладами охорони здоров'я та органами прокуратури

України при встановленні факту смерті людини: Наказ МВС, МОЗ, ГП України від 29.09.2017 № 807/1193/279. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>

17. Про затвердження Положення про Експертну службу Міністерства внутрішніх справ Наказ МВС від 03.11.2015 № 1343. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>
18. Про затвердження Інструкції про порядок залучення працівників органів досудового розслідування поліції та Експертної служби Міністерства внутрішніх справ України як спеціалістів для участі в проведенні огляду місця події Наказ МВС від 03.11.2015 № 1339. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>
19. Про затвердження Інструкції про порядок ведення єдиного обліку в органах поліції заяв і повідомлень про вчинені кримінальні правопорушення та інші події Наказ МВС від 06.11.2015р. №1377. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>
20. Про затвердження Інструкції з організації реагування на заяви та повідомлення про кримінальні, адміністративні правопорушення або події та оперативного інформування в органах (підрозділах) Національної поліції України Наказ МВС від 16.02.2018 № 111. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>

ВИТЯГИ З НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про Національну поліцію

(Відомості Верховної Ради, 2015, № 40-41, ст.379)

Розділ I

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Національна поліція України

1. Національна поліція України (далі - поліція) - це центральний орган виконавчої влади, який служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку.

2. Діяльність поліції спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України через Міністра внутрішніх справ України згідно із законом.

Стаття 2. Завдання поліції

1. Завданнями поліції є надання поліцейських послуг у сферах:

- 1) забезпечення публічної безпеки і порядку;
- 2) охорони прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави;
- 3) протидії злочинності;

4) надання в межах, визначених законом, послуг з допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги.

Стаття 3. Правова основа діяльності поліції

1. У своїй діяльності поліція керується Конституцією України, міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, цим та іншими законами України, актами Президента України та постановами Верховної Ради України, прийнятими відповідно до Конституції та законів України, актами Кабінету Міністрів України, а також виданими відповідно до них актами Міністерства внутрішніх справ України, іншими нормативно-правовими актами.

Стаття 5. Взаємодія поліції з органами державної влади та органами місцевого самоврядування

1. Поліція у процесі своєї діяльності взаємодіє з органами правопорядку та іншими органами державної влади, а також органами місцевого самоврядування відповідно до закону та інших нормативно-правових актів.

Розділ II

ПРИНЦИПИ ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦІЇ

Стаття 6. Верховенство права

1. Поліція у своїй діяльності керується принципом верховенства права, відповідно до якого людина, її права та свободи визнаються найвищими цінностями та визначають зміст і спрямованість діяльності держави.

2. Принцип верховенства права застосовується з урахуванням практики Європейського суду з прав людини.

Стаття 7. Дотримання прав і свобод людини

1. Під час виконання своїх завдань поліція забезпечує дотримання прав і свобод людини, гарантованих Конституцією та законами України, а також міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, і сприяє їх реалізації.

2. Обмеження прав і свобод людини допускається виключно на підставах та в порядку, визначених Конституцією і законами України, за нагальної необхідності і в обсязі, необхідному для виконання завдань поліції.

3. Здійснення заходів, що обмежують права та свободи людини, має бути негайно припинене, якщо мета застосування таких заходів досягнута або немає необхідності подальшого їх застосування.

4. Поліцейським за будь-яких обставин заборонено сприяти, здійснювати, підбурювати або терпимо ставитися до будь-яких форм катування, жорстокого, нелюдського або такого, що принижує гідність, поводження чи покарання.

У разі виявлення таких дій кожен поліцейський зобов'язаний негайно вжити всіх можливих заходів щодо їх припинення та обов'язково доповісти безпосередньому керівництву про факти катування та наміри їх застосування. У разі приховування фактів катування або інших видів неналежного поводження поліцейськими керівник органу протягом доби з моменту отримання відомостей про такі факти зобов'язаний ініціювати проведення службового розслідування та притягнення винних до відповідальності.

У разі виявлення таких дій поліцейський зобов'язаний повідомити про це орган досудового розслідування, уповноважений на розслідування відповідних злочинів, вчинених поліцейськими.

5. У діяльності поліції забороняються будь-які привілеї чи обмеження за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, за мовною або іншими ознаками.

Стаття 8. Законність

1. Поліція діє виключно на підставі, у межах повноважень та у спосіб, що визначені Конституцією та законами України.

2. Поліцейському заборонено виконувати злочинні чи явно незаконні розпорядження та накази.

3. Накази, розпорядження та доручення вищих органів, керівників, посадових та службових осіб, службова, політична, економічна або інша доцільність не можуть бути підставою для порушення поліцейським Конституції та законів України.

Стаття 9. Відкритість та прозорість

1. Поліція здійснює свою діяльність на засадах відкритості та прозорості в межах, визначених Конституцією та законами України.

2. Поліція забезпечує постійне інформування органів державної влади та органів місцевого самоврядування, а також громадськості про свою діяльність у сфері охорони та захисту прав і свобод людини, протидії злочинності, забезпечення публічної безпеки і порядку.

3. Поліція забезпечує доступ до публічної інформації, володільцем якої вона є, у порядку та відповідно до вимог, визначених законом.

4. Поліція може оприлюднювати (поширювати) інформацію з обмеженим доступом лише у випадках та в порядку, визначених законом.

5. Нормативно-правові акти, що регламентують діяльність поліції, обов'язково оприлюднюються на веб-порталі центрального органу управління поліції. Нормативно-правові акти з обмеженим доступом оприлюднюються у випадках та в порядку, визначених законом.

6. Проекти нормативно-правових актів, що стосуються прав та свобод людини, обов'язково проходять громадське обговорення в порядку, визначеному Міністром внутрішніх справ України.

Стаття 10. Політична нейтральність

1. Поліція забезпечує захист прав та свобод людини незалежно від політичних переконань та партійної належності.

2. Поліція у своїй діяльності є незалежною від рішень, заяв чи позицій політичних партій та громадських об'єднань.

3. В органах і підрозділах поліції заборонено використовувати будь-які предмети, на яких зображена символіка політичних партій, та провадити політичну діяльність.

4. Поліцейським заборонено висловлювати особисте ставлення до діяльності політичних партій під час виконання службових повноважень, а також використовувати службові повноваження у політичних цілях.

Стаття 11. Взаємодія з населенням на засадах партнерства

1. Діяльність поліції здійснюється в тісній співпраці та взаємодії з населенням, територіальними громадами та громадськими об'єднаннями на засадах партнерства і спрямована на задоволення їхніх потреб.

2. З метою визначення причин та/або умов учинення правопорушень планування службової діяльності органів і підрозділів поліції здійснюється з урахуванням специфіки регіону та проблем територіальних громад.

3. Рівень довіри населення до поліції є основним критерієм оцінки ефективності діяльності органів і підрозділів поліції.

4. Оцінка рівня довіри населення до поліції проводиться незалежними соціологічними службами в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Стаття 12. Безперервність

1. Поліція забезпечує безперервне та цілодобове виконання своїх завдань. Кожен має право в будь-який час звернутися за допомогою до поліції або поліцейського.

2. Поліція не має права відмовити в розгляді або відкласти розгляд звернень стосовно забезпечення прав і свобод людини, юридичних осіб, інтересів суспільства та держави від протиправних посягань з посиленням на вихідний, святковий чи неробочий день або закінчення робочого дня.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про засади запобігання та протидії корупції (Відомості Верховної Ради, 2011, № 40, ст. 404)

Стаття 1. Визначення термінів

1. У цьому Законі терміни вживаються в такому значенні: безпосереднє підпорядкування – відносини прямої організаційної або правової залежності підлеглої особи від її керівника, в тому числі через вирішення (участь у вирішенні) питань прийняття на роботу, звільнення з роботи, застосування заохочень, дисциплінарних стягнень, надання вказівок, доручень, контролю за їх виконанням; близькі особи – подружжя, діти, батьки, рідні брати і сестри, дід, баба, онуки, усиновлювачі, усиновлені, а також інші особи, які спільно проживають, пов'язані спільним побутом і мають взаємні права та обов'язки із суб'єктом, зазначеним у частині першій статті 4 цього Закону;

конфлікт інтересів – суперечність між особистими інтересами особи та її службовими повноваженнями, наявність якої може вплинути на об'єктивність або неупередженість прийняття рішень, а також на вчинення чи невчинення дій під час виконання наданих їй службових повноважень;

корупційне правопорушення – умисне діяння, що містить ознаки корупції, вчинене особою, зазначеною у частині першій статті 4 цього Закону, за яке законом

установлено кримінальну, адміністративну, цивільно-правову та дисциплінарну відповідальність;

корупція – використання особою, зазначеною в частині першій статті 4 цього Закону, наданих їй службових повноважень та пов'язаних із цим можливостей з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття обіцянки/пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб або відповідно обіцянка/пропозиція чи надання неправомірної вигоди особі, зазначеній в частині першій статті 4 цього Закону, або на її вимогу іншим фізичним чи юридичним особам з метою схилити цю особу до протиправного використання наданих їй службових повноважень та пов'язаних із цим можливостей;

неправомірна вигода – грошові кошти або інше майно, переваги, пільги, послуги, нематеріальні активи, що їх без законних на те підстав обіцяють, пропонують, надають або одержують безоплатно чи за ціною, нижчою за мінімальну ринкову;

члени сім'ї – особи, які перебувають у шлюбі, їхні діти, особи, які перебувають під опікою і піклуванням, інші особи, які спільно проживають, пов'язані спільним побутом, мають взаємні права та обов'язки, у тому числі особи, які спільно проживають, але не перебувають у шлюбі.

Стаття 4. Суб'єкти відповідальності за корупційні правопорушення

1. Суб'єктами відповідальності за корупційні правопорушення є:

1) особи, уповноважені на виконання функцій держави або місцевого самоврядування:

а) Президент України, Голова Верховної Ради України, його Перший заступник та заступник, Прем'єр-міністр України, Перший віце-прем'єр-міністр України, віце-прем'єр-міністри України, міністри, інші керівники центральних органів виконавчої влади, які не входять до складу Кабінету Міністрів України, та їх заступники, Голова Служби безпеки України, Генеральний прокурор України, Голова Національного банку України, Голова Рахункової палати, Уповноважений Верховної Ради України з прав людини, Голова Верховної Ради Автономної Республіки Крим, Голова Ради міністрів Автономної Республіки Крим;

б) народні депутати України, депутати Верховної Ради Автономної Республіки Крим, депутати місцевих рад;

в) державні службовці, посадові особи місцевого самоврядування;

г) військові посадові особи Збройних Сил України та інших утворених відповідно до законів військових формувань;

г) судді Конституційного Суду України, інші професійні судді, Голова, члени, дисциплінарні інспектори Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, службові особи секретаріату цієї Комісії, Голова, заступник Голови, секретарі секцій Вищої ради юстиції, а також інші члени Вищої ради юстиції, народні засідателі і присяжні (під час виконання ними цих функцій);

д) особи рядового і начальницького складу органів внутрішніх справ, державної кримінально-виконавчої служби, органів та підрозділів цивільного захисту,

Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, особи начальницького складу податкової міліції;

е) посадові та службові особи органів прокуратури, Служби безпеки України, дипломатичної служби, митної служби, державної податкової служби;

є) члени Центральної виборчої комісії;

ж) посадові та службові особи інших органів державної влади;

2) особи, які для цілей цього Закону прирівнюються до осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування:

а) посадові особи юридичних осіб публічного права, які не зазначені в пункті 1 частини першої цієї статті, але одержують заробітну плату за рахунок державного чи місцевого бюджету;

б) особи, які не є державними службовцями, посадовими особами місцевого самоврядування, але надають публічні послуги (аудитори, нотаріуси, оцінювачі, а також експерти, арбітражні керуючі, незалежні посередники, члени трудового арбітражу, третейські судді під час виконання ними цих функцій, інші особи в установлених законом випадках);

в) посадові особи іноземних держав (особи, які обіймають посади в законодавчому, виконавчому або судовому органі іноземної держави, в тому числі присяжні засідателі, інші особи, які здійснюють функції держави для іноземної держави, зокрема для державного органу або державного підприємства), а також іноземні третейські судді, особи, які уповноважені вирішувати цивільні, комерційні або трудові спори в іноземних державах у порядку, альтернативному до судового;

г) посадові особи міжнародних організацій (працівники міжнародної організації чи будь-які інші особи, уповноважені такою організацією діяти від її імені), а також члени міжнародних парламентських асамблей, учасником яких є Україна, та судді і посадові особи міжнародних судів;

3) особи, які постійно або тимчасово обіймають посади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих чи адміністративно-господарських обов'язків, або особи, спеціально уповноважені на виконання таких обов'язків у юридичних особах приватного права незалежно від організаційно-правової форми, відповідно до закону;

4) посадові особи юридичних осіб, фізичні особи – у разі одержання від них особами, зазначеними у пунктах 1, 2 частини першої цієї статті, або за участю цих осіб іншими особами неправомірної вигоди.

Стаття 6. Обмеження щодо використання службового становища

1. Особам, зазначеним у пунктах 1-3 частини першої статті 4 цього Закону, забороняється використовувати свої службові повноваження та пов'язані з цим можливості з метою одержання неправомірної вигоди або у зв'язку з прийняттям обіцянки/пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб, у тому числі:

1) неправомірно сприяти фізичним або юридичним особам у здійсненні ними господарської діяльності, одержанні субсидій, субвенцій, дотацій, кредитів, пільг, укладанні контрактів (у тому числі на закупівлю товарів, робіт і послуг за державні кошти);

- 2) неправомірно сприяти призначенню на посаду особи;
- 3) неправомірно втручатися в діяльність органів державної влади, органів місцевого самоврядування або посадових осіб;
- 4) неправомірно надавати перевагу фізичним або юридичним особам у зв'язку з підготовкою проектів, виданням нормативно-правових актів та прийняттям рішень, затвердженням (погодженням) висновків.

Стаття 21. Види відповідальності за корупційні правопорушення

1. За вчинення корупційних правопорушень особи, зазначені в частині першій статті 4 цього Закону, притягаються до кримінальної, адміністративної, цивільно-правової та дисциплінарної відповідальності в установленому законом порядку.

2. Відомості про осіб, яких притягнуто до відповідальності за вчинення корупційних правопорушень, у триденний строк з дня набрання відповідним рішенням суду законної сили, притягнення до цивільно-правової відповідальності, накладення дисциплінарного стягнення заносяться до Єдиного державного реєстру осіб, які вчинили корупційні правопорушення, що формується та ведеться Міністерством юстиції України. Положення про Єдиний державний реєстр осіб, які вчинили корупційні правопорушення, порядок формування та ведення цього реєстру затверджується Міністерством юстиції України.

ПОЛОЖЕННЯ

**про порядок ведення Єдиного реєстру досудових розслідувань,
затвержене наказом Генерального прокурора України від 06.04.2016 р. № 139
(витяг)**

1. Загальні положення

1. Це Положення визначає порядок формування та ведення Єдиного реєстру досудових розслідувань (далі – Реєстр), а також надання відомостей з нього.

2. Реєстр – створена за допомогою автоматизованої системи електронна база даних, відповідно до якої здійснюються збирання, зберігання, захист, облік, пошук, узагальнення даних, зазначених у пункті 1 глави 2 цього розділу, які використовуються для формування звітності, а також надання інформації про відомості, внесені до Реєстру, з дотриманням вимог кримінального процесуального законодавства та законодавства, яким врегульовано питання захисту персональних даних та доступу до інформації з обмеженим доступом.

3. Реєстр утворений та ведеться відповідно до вимог Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК України) з метою забезпечення:

реєстрації кримінальних правопорушень (проваджень) та обліку прийнятих під час досудового розслідування рішень, осіб, які їх учинили, та результатів судового провадження;

оперативного контролю за додержанням законів під час проведення досудового розслідування;

аналізу стану та структури кримінальних правопорушень, вчинених у державі;
інформаційно-аналітичного забезпечення правоохоронних органів.

4. Держателем Реєстру є Генеральна прокуратура України (далі – Держатель).

5. Держатель здійснює:

розробку засобів організаційного, методологічного та програмно-технічного ведення Реєстру;

виконання функцій адміністратора електронної бази даних (технічне і технологічне створення та супроводження програмного забезпечення Реєстру, адміністрування та моніторинг використання системи, зберігання та захист даних Реєстру, контроль права доступу тощо);

організацію взаємодії з базами даних Міністерства внутрішніх справ України та Державної судової адміністрації України;

розробку та удосконалення нормативних документів щодо створення, ведення та користування даними Реєстру.

6. Виконання функцій адміністратора Реєстру також покладається на регіональні прокуратури (за винятком військових), якими забезпечуються адміністрування та моніторинг використання системи, надання (обмеження) реєстраторам доступу до Реєстру у визначених цим Положенням випадках, перевірка дотримання дисципліни та системи безпеки, проведення навчання щодо наповнення та користування Реєстром, а також виконання інших функцій, передбачених цим Положенням.

7. Користувачі і реєстратори військових прокуратур регіонів, підпорядкованих їм прокуратур гарнізонів та інших військових прокуратур (на правах місцевих) отримують носії з електронним ключем доступу у регіональних прокуратурах за місцем розташування цих прокуратур.

8. Реєстраторами Реєстру (далі – Реєстратор) є:

прокурори, у тому числі керівники прокуратур;

керівники органів досудового розслідування;

слідчі органів прокуратури, поліції, безпеки, органів, що здійснюють контроль за додержанням податкового законодавства, та органів Державного бюро розслідувань; детективи підрозділів детективів та внутрішнього контролю Національного антикорупційного бюро України (далі – Національне бюро), уповноважені здійснювати досудове розслідування кримінальних правопорушень.

9. Користувачами Реєстру (далі – Користувач) є:

керівники прокуратур та органів досудового розслідування;

прокурори;

слідчі органів поліції, безпеки, органів, що здійснюють контроль за додержанням податкового законодавства, та Державного бюро розслідувань, детективи Національного бюро;

інші уповноважені особи органів прокуратури та досудового розслідування, які виконують функції з інформаційно-аналітичного забезпечення правоохоронних органів та ведення спеціальних обліків (оперативних, оперативно-облікових, дактилоскопічних тощо) відповідно до чинного законодавства.

10. Відомості про Реєстратора та Користувача заносяться до довідника організаційної структури Реєстру окремо щодо кожного органу досудового розслідування та прокуратури.

11. Кадрові підрозділи органів прокуратури, поліції, Служби безпеки України, органів, що здійснюють контроль за додержанням податкового законодавства, Національного бюро, Державного бюро розслідувань у день підписання наказу про призначення чи звільнення керівника прокуратури, прокурора, керівника органу досудового розслідування та слідчого, детективів підрозділів детективів та внутрішнього контролю Національного бюро письмово повідомляють про це осіб, відповідальних за ведення довідників зазначених відомств, для внесення до них змін про Реєстратора та Користувача.

2. Порядок внесення відомостей до Реєстру

1. До Реєстру вносяться відомості про:

час та дату надходження заяви, повідомлення про кримінальне правопорушення або виявлення з іншого джерела обставин, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення;

прізвище, ім'я, по батькові (найменування) потерпілого або заявника;

інше джерело, з якого виявлені обставини, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення;

короткий виклад обставин, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення, наведених потерпілим, заявником чи виявлених з іншого джерела;

попередню правову кваліфікацію кримінального правопорушення із зазначенням статті (частини статті) закону України про кримінальну відповідальність;

передачу матеріалів та відомостей іншому органу досудового розслідування або за місцем проведення досудового розслідування (частина п'ята статті 36, частина сьома статті 214, статті 216, 218 КПК України);

прізвище, ім'я, по батькові керівника прокуратури, органу досудового розслідування, слідчого, прокурора, який вніс відомості до Реєстру та/або розпочав досудове розслідування;

дату затримання особи;

обрання, зміну та скасування запобіжного заходу (статті 176–178, 200, 202, 492, 493, 508 КПК України);

час та дату повідомлення про підозру, зміну повідомлення про підозру, особу, яку повідомлено про підозру, правову кваліфікацію кримінального правопорушення, у вчиненні якого підозрюється особа, із зазначенням статті (частини статті) закону України про кримінальну відповідальність (частина четверта статті 278, стаття 279 КПК України);

час та дату складання повідомлення про підозру, особу, стосовно якої складено повідомлення про підозру, правову кваліфікацію кримінального правопорушення, у вчиненні якого підозрюється особа, із зазначенням статті (частини статті) закону України про кримінальну відповідальність у разі неможливості повідомлення такій особі про підозру з об'єктивних причин (стаття 277 КПК України);

юридичну особу, щодо якої можуть застосовуватися заходи кримінально-правового характеру (частина восьма статті 214 КПК України);

дату та підставу здійснення (скасування) спеціального досудового розслідування (частина шоста статті 297-⁴ КПК України);

зупинення та відновлення досудового розслідування (частина четверта статті 280, частина друга статті 281, частина третя статті 282 КПК України);
оголошення розшуку підозрюваного (стаття 281 КПК України);
об'єднання та виділення матеріалів досудових розслідувань (стаття 217 КПК України);

продовження строків тримання під вартою та досудового розслідування (статті 197, 199, 219, 294 КПК України);

встановлені, відшкодовані матеріальні збитки, суми пред'явлених позовів у кримінальному провадженні, вартість арештованого майна;

закінчення досудового розслідування (частина третя статті 283 КПК України);
інші відомості, передбачені первинними обліковими документами.

2. Результати судового провадження інтегруються з автоматизованої системи документообігу суду.

3. Внесення відомостей здійснюється шляхом фіксації Реєстратором інформації в Реєстрі та вибору даних у довідниках для заповнення документів первинного обліку про:

кримінальне правопорушення за формою, наведеною у додатку 1 до цього Положення;

наслідки досудового розслідування кримінального правопорушення за формою, наведеною у додатку 2 до цього Положення;

заподіяні збитки, результати їх відшкодування та вилучення предметів злочинної діяльності за формою, наведеною у додатку 3 до цього Положення;

особу, яка вчинила кримінальне правопорушення та яка підозрюється у його вчиненні, за формою, наведеною у додатку 4 до цього Положення;

рух кримінального провадження за формою, наведеною у додатку 5 до цього Положення.

4. Установлені форми документів первинного обліку, довідників є єдиними для Реєстраторів усіх правоохоронних органів. Унесення змін та доповнень до них здійснюється Держателем Реєстру.

5. Облік кримінальних правопорушень, осіб, які їх учинили, проводиться за територіальним принципом їх вчинення (юрисдикцією місця вчинення кримінального правопорушення) або за визначенням прокурора відповідного рівня згідно з вимогами статті 218 КПК України.

6. Обмін інформацією, що міститься в Реєстрі та базах даних Міністерства внутрішніх справ, здійснюється відповідно до вимог чинного законодавства.

7. Обмін даними щодо осіб у кримінальних провадженнях, що містяться в Реєстрі та автоматизованій системі документообігу суду, облік та використання даних про результати судового провадження здійснюються відповідно до вимог чинного законодавства.

3. Строки внесення відомостей до Реєстру

1. Унесення відомостей до Реєстру здійснюється з дотриманням строків, визначених КПК України та цим Положенням, а саме про:

заяву, повідомлення про вчинені кримінальні правопорушення – у термін, визначений частиною першою статті 214 КПК України;

призначення слідчого, процесуального керівника, прийняття до провадження – невідкладно;

юридичну особу, щодо якої можуть застосовуватися заходи кримінально-правового характеру, – невідкладно після вручення особі повідомлення про підозру у вчиненні від імені та в інтересах такої юридичної особи будь-якого із злочинів, передбачених статтями 109, 110, 113, 146, 147, 160, 209, 260, 262, 306, 369, 369-², 436, 437, 438, 442, 444, 447, частинами першою, другою статті 368-³, частинами першою, другою статті 368-⁴ Кримінального кодексу України (далі – КК України), або від імені такої юридичної особи будь-якого із злочинів, передбачених статтями 258–258-⁵ КК України;

дату складання повідомлення про підозру, дату і час вручення повідомлення про підозру, зміну раніше повідомленої підозри – невідкладно;

передачу матеріалів та відомостей (частина п'ята статті 36, частина сьома статті 214, стаття 216, частина четверта статті 218 КПК України), зупинення та відновлення досудового розслідування (частина четверта статті 280, частина друга статті 281, частина третя статті 282 КПК України), об'єднання, виділення матеріалів досудового розслідування (стаття 217 КПК України), закінчення досудового розслідування (частина третя статті 283 КПК України) – протягом 24 годин з моменту прийняття процесуальних рішень;

продовження строків розслідування (статті 219, 294, 296 КПК України) – протягом 24 годин з моменту задоволення прокурором клопотання з цих питань;

оголошення розшуку (стаття 281 КПК України) – протягом 24 годин з моменту винесення прокурором або слідчим відповідної постанови;

вжиті заходи забезпечення кримінального провадження (стаття 131 КПК України), відкриття матеріалів досудового розслідування іншій стороні (стаття 290 КПК України) – протягом 24 годин з моменту вчинення процесуальної дії;

повернення судом кримінального провадження, обвинувального акта, клопотання про звільнення від кримінальної відповідальності, клопотання про застосування примусових заходів виховного або медичного характеру у порядку частини третьої статті 314, частини четвертої статті 288, частини другої статті 407 КПК України – упродовж 24 годин з моменту надходження із суду матеріалів до прокурора;

інші відомості, передбачені первинними обліковими документами, – упродовж 24 годин з моменту прийняття процесуального рішення.

ПОЛОЖЕННЯ

про органи досудового розслідування Національної поліції України

Затверджено наказом МВС України від 06.07.2017 № 570

(витяг)

I. Загальні положення

1. Органи досудового розслідування Національної поліції України (далі - органи досудового розслідування) є структурними підрозділами апарату центрального органу управління поліції, її територіальних органів - головних управлінь Національної поліції в Автономній Республіці Крим та місті Севастополі, областях та місті Києві, територіальних (відокремлених) підрозділів головних управлінь Національної поліції в Автономній Республіці Крим та місті Севастополі, областях та місті Києві (далі - територіальні (відокремлені) підрозділи поліції), які згідно з кримінальним процесуальним законодавством забезпечують досудове розслідування кримінальних правопорушень, віднесених до підслідності слідчих органів Національної поліції.

2. Органами досудового розслідування є:

1) Головне слідче управління Національної поліції (далі - ГСУ);

2) слідчі управління головних управлінь Національної поліції в Автономній Республіці Крим та місті Севастополі, областях та місті Києві (далі - слідчі управління);

3) слідчі відділи (відділення) територіальних (відокремлених) підрозділів поліції.

3. Правову основу діяльності органів досудового розслідування становлять Конституція України, Кримінальний кодекс України (далі - КК України), Кримінальний процесуальний кодекс України (далі - КПК України) та інші нормативно-правові акти з питань досудового розслідування.

4. Діяльність органів досудового розслідування здійснюється відповідно до принципів верховенства права, законності, рівності перед законом і судом, поваги до людської гідності, забезпечення права на свободу та особисту недоторканність, недоторканності житла чи іншого володіння особи, таємниці спілкування, невтручання в приватне життя, недоторканності права власності, презумпції невинуватості та забезпечення доведеності вини, свободи від самовикриття та права не свідчити проти близьких родичів та членів сім'ї, заборони двічі притягувати до кримінальної відповідальності за одне і те саме правопорушення, забезпечення права на захист, змагальності сторін кримінального провадження та свободи в поданні ними суду своїх доказів і у доведенні перед судом їх переконливості, безпосередності дослідження показань, речей і документів, забезпечення права на оскарження процесуальних рішень, дій чи бездіяльності, публічності, диспозитивності, розумності строків досудового розслідування.

5. Органи досудового розслідування очолюють:

в центральному органі управління Національною поліцією - заступник Голови Національної поліції - начальник ГСУ;

у головних управліннях Національної поліції в Автономній Республіці Крим та місті Севастополі, областях та місті Києві (далі - ГУНП) - заступники начальників ГУНП - начальники слідчих управлінь;

у територіальних (відокремлених) підрозділах поліції - заступники начальників територіальних (відокремлених) підрозділів поліції - начальники слідчих відділів (відділень).

6. Структура та штатна чисельність органів досудового розслідування затверджуються Головою Національної поліції в установленому порядку.

7. Органи досудового розслідування при здійсненні своїх повноважень взаємодіють з міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, державними установами, громадськими організаціями і об'єднаннями, а також відповідно до міжнародних договорів України з компетентними та судовими органами іноземних держав.

8. На працівників органів досудового розслідування з числа поліцейських поширюються правові та соціальні гарантії, передбачені Законом України «Про Національну поліцію».

На інших працівників органів досудового розслідування поширюються гарантії, встановлені Кодексом законів про працю України, Законом України «Про державну службу».

II. Завдання органів досудового розслідування

1. На органи досудового розслідування покладаються такі завдання:

- 1) захист особи, суспільств а та держави від кримінальних правопорушень;
- 2) охорона прав, свобод та законних інтересів учасників кримінального провадження;
- 3) забезпечення швидкого, повного та неупередженого розслідування кримінальних правопорушень, віднесених до підслідності слідчих органів Національної поліції;
- 4) забезпечення відшкодування фізичним і юридичним особам шкоди, заподіяної кримінальними правопорушеннями;
- 5) виявлення причин і умов, які сприяють учиненню кримінальних правопорушень, і вжиття через відповідні органи заходів щодо їх усунення.

2. На органи досудового розслідування можуть бути покладені й інші завдання, визначені законодавством України щодо кримінального провадження.

3. Органи досудового розслідування зобов'язані застосовувати всі передбачені законодавством заходи для забезпечення ефективності досудового розслідування.

III. Основні функції органів досудового розслідування

1. Відповідно до покладених на органи досудового розслідування завдань вони виконують такі функції:

1) усебічне, повне і неупереджене дослідження обставин кримінального провадження, виявлення як тих обставин, що викривають, так і тих, що виправдовують підозрюваного, обвинуваченого, а також обставин, що пом'якшують чи обтяжують його покарання, надання їм належної правової оцінки та забезпечення прийняття законних і неупереджених процесуальних рішень;

2) аналіз слідчої практики, організації і результатів діяльності слідчих, унесення на основі цього в установленому порядку пропозицій щодо підвищення ефективності функціонування органів досудового розслідування, забезпечення правопорядку, посилення боротьби зі злочинністю, інформування населення із зазначених питань через засоби масової інформації;

3) розроблення та реалізація заходів щодо дотримання законодавства, зміцнення службової дисципліни, підвищення якості досудового розслідування і скорочення його строків;

4) вивчення, узагальнення позитивного досвіду досудового розслідування, упровадження його на практиці та розроблення сучасних методик розслідування окремих видів кримінальних правопорушень;

5) організація взаємодії слідчих підрозділів Національної поліції з Генеральною прокуратурою України, регіональними, місцевими прокуратурами, зокрема прокурорами, які здійснюють нагляд за додержанням законів під час проведення досудового розслідування у формі процесуального керівництва досудовим розслідуванням, органами та підрозділами, що здійснюють оперативно-розшукову і судово-експертну діяльність;

6) вивчення практики застосування слідчими норм права і розроблення пропозицій щодо вдосконалення законодавства України;

7) забезпечення підбору, розстановки і виховання кадрів для органів досудового розслідування, підвищення їх кваліфікації та професійної майстерності;

8) організація відповідно до КПК України та законів України розгляду і вирішення скарг і заяв громадян, які надходять у зв'язку з проведенням досудового розслідування кримінальних правопорушень.

2. На органи досудового розслідування можуть бути покладені й інші функції, передбачені законодавством.

ІНСТРУКЦІЯ

з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні, затверджена наказом МВС України від 07 липня 2017 року № 575

(витяг)

I. Загальні положення

1. Основним завданням взаємодії слідчих підрозділів органів Національної поліції України з іншими структурними підрозділами апарату центрального органу управління поліцією, міжрегіональними територіальними органами Національної поліції та їх територіальними (відокремленими) підрозділами, територіальними органами поліції та їх територіальними (відокремленими) підрозділами (далі - органи та підрозділи поліції) є запобігання кримінальним правопорушенням, їх виявлення та розслідування, притягнення до встановленої законодавством відповідальності осіб, які їх учинили, відшкодування завданої кримінальними правопорушеннями шкоди, відновлення порушених прав та інтересів фізичних і юридичних осіб.

2. Взаємодія органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами поліції відбувається на основі Конституції України, Кримінального кодексу (далі - КК) України, Кримінального процесуального кодексу (далі - КПК) України, Закону України "Про Національну поліцію", інших актів законодавства

України з питань організації взаємодії між органами та підрозділами поліції в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні.

3. Основними принципами взаємодії є:

1) швидке, повне та неупереджене розслідування кримінальних правопорушень;

2) самостійність слідчого в процесуальній діяльності, втручання в яку осіб, що не мають на те законних повноважень, забороняється;

3) оптимальне використання наявних можливостей органів досудового розслідування та оперативних підрозділів Національної поліції України у запобіганні, виявленні та розслідуванні кримінальних правопорушень;

4) дотримання загальних засад кримінального провадження;

5) забезпечення нерозголошення даних досудового розслідування.

4. Керівники органів та підрозділів поліції і органів досудового розслідування є відповідальними за належну організацію взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами поліції в запобіганні, виявленні й розслідуванні кримінальних правопорушень.

5. Швидке та повне розслідування і розкриття кримінальних правопорушень досягається шляхом поєднання зусиль усіх органів та підрозділів поліції, забезпечення належного рівня їх взаємодії відповідно до вимог законодавства щодо отримання, збирання, накопичення та використання інформації про осіб, які вчинили кримінальні правопорушення, а також про події і факти, які можуть сприяти їх розслідуванню і розкриттю, що є невід'ємним завданням для всіх працівників поліції.

Безпосередню організацію роботи зі збору інформації про осіб, які вчинили кримінальні правопорушення, а також про події та факти, які можуть сприяти їх розслідуванню і розкриттю, та контроль за перевіркою зазначеної інформації здійснює керівник органу, підрозділу поліції.

6. Комплексне використання сил і засобів усіх органів та підрозділів поліції під час розслідування та розкриття кримінальних правопорушень організовують Голова Національної поліції України, керівники відповідних структурних підрозділів апарату центрального органу управління поліцією, міжрегіональних територіальних органів Національної поліції, головних управлінь Національної поліції в Автономній Республіці Крим та м. Севастополі, областях, м. Києві (далі - ГУНП) та підпорядкованих їм органів та підрозділів поліції на засадах централізації управління ними, координації вжитих заходів і забезпечення належної взаємодії.

7. Органи досудового розслідування, підрозділи кримінальної поліції, міжрегіональні територіальні органи Національної поліції та їх територіальні (відокремлені) підрозділи є основними службами, які виконують обов'язки з розкриття кримінальних правопорушень органами поліції і відповідають за кінцевий результат цієї роботи за напрямками діяльності.

Інші органи та підрозділи поліції забезпечують здійснення заходів, спрямованих на отримання інформації про осіб, які вчинили кримінальні правопорушення, а також події і факти, які можуть сприяти їх розкриттю та досудовому розслідуванню, у межах своєї компетенції.

8. Збір інформації про осіб, які вчинили кримінальні правопорушення, а також про події і факти, які можуть сприяти їх розкриттю та досудовому розслідуванню, виявленню та припиненню виявлених кримінальних правопорушень, здійснюється всіма працівниками поліції в межах службових обов'язків, які визначені законодавством. Збір, реєстрація, накопичення, зберігання, поширення відомостей про особу працівниками поліції здійснюється із дотриманням Закону України "Про захист персональних даних".

Отриману інформацію про осіб, які вчинили кримінальні правопорушення, а також про події і факти, які можуть сприяти їх розкриттю та досудовому розслідуванню, поліцейські доповідають рапортом (далі - ініціативний рапорт) безпосередньому керівникові, який після ознайомлення надсилає цей рапорт відповідному керівнику органу, підрозділу поліції для розгляду і направлення до органу досудового розслідування і підрозділу кримінальної поліції для використання цієї інформації під час розкриття та досудового розслідування кримінального правопорушення.

Ініціативні рапорти реєструються в журналах вихідної кореспонденції канцелярії (секретаріату) органу, підрозділу, працівник якого отримав інформацію, та в журналах вхідної кореспонденції канцелярії (секретаріату) органу досудового розслідування та підрозділу кримінальної поліції, якому керівником органу, підрозділу поліції доручено її перевірку під час розкриття та досудового розслідування кримінальних правопорушень. Якщо в ініціативному рапорті містяться відомості, що становлять державну таємницю, цей рапорт у встановленому порядку реєструється в режимно-секретному органі відповідного органу, підрозділу поліції.

У разі заведення оперативним підрозділом поліції контрольно-наглядової справи за фактом учинення особливо тяжкого та тяжкого злочину копія такого ініціативного рапорту обов'язково долучається до матеріалів цієї справи.

9. Керівники органу досудового розслідування та кримінальної поліції забезпечують збір, накопичення, систематизацію отриманої інформації та здійснюють її перевірку з метою встановлення осіб, які вчинили кримінальні правопорушення, а також подій і фактів, які можуть сприяти їх розкриттю та досудовому розслідуванню.

10. Облік участі кожної служби органів та підрозділів поліції в установленні осіб, які вчинили кримінальні правопорушення, та результатів використання інформації, викладеної в ініціативних рапортах, під час розкриття кримінальних правопорушень та їх досудового розслідування здійснюється підрозділами інформаційного забезпечення шляхом формування відповідного звіту.

II. Організація взаємодії при надходженні до органу, підрозділу поліції заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення та реагуванні на них

1. Про надходження до органу, підрозділу поліції заяви або повідомлення про вчинене кримінальне правопорушення уповноважений працівник чергової частини зобов'язаний негайно доповісти керівникові органу досудового розслідування, який

визначає слідчого, що здійснюватиме досудове розслідування, а також поінформувати керівника органу, підрозділу поліції.

2. Слідчий невідкладно, але не пізніше 24 годин після подання заяви, повідомлення про вчинене кримінальне правопорушення або після самостійного виявлення ним з будь-якого джерела обставин, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення, зобов'язаний внести відповідні відомості до Єдиного реєстру досудових розслідувань (далі - ЄРДР) та розпочати розслідування.

3. Начальники ГУНП, їх територіальних (відокремлених) підрозділів є відповідальними за організацію своєчасного направлення на місце події слідчо-оперативної групи (далі - СОГ) у повному складі, інших працівників органу, підрозділу поліції залежно від обставин та характеру вчиненого кримінального правопорушення та доставляння за необхідності до місця події спеціалістів інших органів.

4. Після надходження до органу, підрозділу поліції інформації про вчинення кримінального правопорушення та внесення інформації до ЄРДР під керівництвом начальника органу, підрозділу поліції здійснюється комплекс першочергових заходів та невідкладних слідчих (розшукових) дій, у тому числі за дорученням слідчого, спрямованих на встановлення особи, яка вчинила кримінальне правопорушення, та з'ясування всіх обставин події.

Першочергові заходи та невідкладні слідчі (розшукові) дії можуть передбачати:

- проведення огляду місця події;

- переслідування і затримання правопорушників за слідами або указаними потерпілими і очевидцями напрямками переміщення правопорушника або за результатами роботи службового собаки, організація загороджувальних заходів, у тому числі в місцях можливого перебування або появи правопорушників;

- проведення розшукових заходів у місцях перебування осіб, схильних до вчинення правопорушень (у тому числі збуту викраденого майна);

- виявлення свідків та очевидців події, опитування (у разі внесення відомостей в ЄРДР - допит) з цією метою осіб, які проживають або працюють поблизу місця вчиненого діяння, а також осіб, які могли перебувати на можливих шляхах руху правопорушника до та від місця події;

- установлення базових станцій операторів мобільного (рухомого) зв'язку, що обслуговують територію, на якій знаходиться місце вчинення злочину, та можливих напрямків руху особи, яка його вчинила, а також інших місць з урахуванням обставин кримінального правопорушення;

- проведення поквартирного чи подвірного обходу для збирання відомостей про подію, обстеження місцевості в районі вчинення кримінального правопорушення, виявлення загублених, викинутих правопорушником знарядь учиненого діяння, інших предметів, отримання додаткової інформації про подію та осіб, які вчинили кримінальне правопорушення;

- орієнтування особового складу органів та підрозділів поліції на території обслуговування, на якій учинено кримінальне правопорушення, та суміжних територіях, а також (за необхідності) представників громадськості про характер, час,

місце і спосіб учинення кримінального правопорушення, кількість осіб, які його вчинили, їх зовнішність, прикмети викраденого та про інші відомості, що мають значення для встановлення правопорушників та їх розшуку;

використання можливостей баз (банків) даних єдиної інформаційної системи Міністерства внутрішніх справ України та інших інформаційних ресурсів, а також засобів масової інформації;

перевірку осіб за базами (банками) даних, що входять до єдиної інформаційної системи Міністерства внутрішніх справ України, та іншими інформаційними ресурсами, передбаченими статтями 26, 27 Закону України "Про Національну поліцію";

інші передбачені законодавством заходи та дії, необхідні для встановлення події кримінального правопорушення та особи, яка його вчинила.

У разі якщо в результаті проведених першочергових заходів і невідкладних слідчих (розшукових) дій не встановлено особу, яка вчинила кримінальне правопорушення, керівник органу, підрозділу поліції організовує і забезпечує подальшу роботу з розкриття цього кримінального правопорушення.

5. СОГ створюються при чергових частинах органів та підрозділів поліції. Склад цих груп формується з числа працівників поліції відповідно до графіка чергування, затвердженого керівником органу, підрозділу поліції та погодженого з керівником органу досудового розслідування.

До складу СОГ включаються слідчий (старший СОГ), працівник оперативного підрозділу, інспектор-криміналіст (технік-криміналіст), а також (за необхідності) кінолог зі службовим собакою.

6. Завданням СОГ є виявлення, фіксація, вилучення та пакування слідів кримінального правопорушення, речових доказів, установлення свідків та потерпілих, з'ясування обставин кримінального правопорушення, що мають значення для всебічного, повного і неупередженого їх дослідження та встановлення осіб, які його вчинили.

7. Після прибуття на місце події члени СОГ з'ясовують обставини вчинення кримінального правопорушення, установлюють свідків, прикмети осіб, які вчинили кримінальне правопорушення, та ймовірні шляхи їх руху. У разі необхідності вживають заходів для переслідування транспортних засобів, якими заволоділи особи, що вчинили кримінальне правопорушення, або тих, що використовувалися при його вчиненні. Беруть участь у розшуку та затриманні осіб, які підозрюються в учиненні цих кримінальних правопорушень.

8. Слідчий на місці події:

1) керує діями інших членів СОГ та відповідає за якість проведення огляду місця події; разом з іншими членами СОГ, залученими спеціалістами, запрошеними потерпілими, свідками та іншими учасниками кримінального провадження в установленому КПК України порядку фіксує відомості щодо обставин учинення кримінального правопорушення; вилучає речі і документи, які мають значення для кримінального провадження, та речі, вилучені з обігу, у тому числі матеріальні об'єкти, придатні для з'ясування обставин, що підлягають доказуванню, забезпечує в установленому порядку їх належне зберігання для подальшого направлення для

проведення судової експертизи; має право заборонити будь-якій особі перебувати на місці огляду або залишати його до закінчення огляду та вчиняти будь-які дії, що заважають проведенню огляду;

2) за наявності підстав інформує уповноваженого працівника чергової частини про залучення додаткових сил і засобів для фіксування всіх обставин учиненого кримінального правопорушення;

3) за необхідності після початку кримінального провадження допитує про обставини вчиненого кримінального правопорушення заявника, потерпілого, свідків та інших учасників кримінального провадження; надає письмові доручення працівникам оперативних підрозділів про проведення слідчих (розшукових) дій у кримінальному провадженні.

9. Працівник оперативного підрозділу на місці події:

1) здійснює поквартирний чи подвірний обхід з метою виявлення свідків учиненого кримінального правопорушення, збору відомостей, що можуть бути використані як докази;

2) установлює час, місце і обставини вчинення кримінального правопорушення; кількість осіб, які його вчинили, їх прикмети; наявність у них зброї, транспортних засобів, слідів на одязі чи тілі, які могли залишитися через опір потерпілих або при подоланні перешкод; індивідуальні ознаки викрадених речей; напрямок руху осіб, які вчинили кримінальне правопорушення, інші відомості, необхідні для їх встановлення; використовує наявні джерела оперативної інформації з метою розкриття кримінального правопорушення;

3) негайно інформує слідчого про одержані дані щодо обставин вчинення кримінального правопорушення та осіб, які його вчинили, для їх подальшої фіксації шляхом проведення слідчих (розшукових) дій або негласних слідчих (розшукових) дій;

4) виконує письмові доручення слідчого про проведення слідчих (розшукових) та негласних слідчих (розшукових) дій. Під час їх виконання користується повноваженнями слідчого.

10. Інспектор-криміналіст (технік-криміналіст) на місці події:

1) надає консультації слідчому з питань, що потребують відповідних спеціальних знань і навичок;

2) з використанням спеціальних знань та навичок, науково-технічних засобів і спеціального обладнання проводить вимірювання, фотографування, звуко- чи відеозапис, складає плани і схеми, виготовляє графічні зображення оглянутого місця чи окремих речей;

3) виявляє, фіксує, здійснює вилучення та пакування матеріальних об'єктів, які несуть на собі слідову інформацію вчиненого правопорушення;

4) проводить експрес-аналіз за зовнішніми характеристиками вилучених об'єктів (без надання письмового висновку), звертає увагу слідчого на фактичні дані, що мають значення для розслідування обставин кримінального правопорушення;

5) відповідає за якісну фіксацію всієї слідової інформації, повноту відображених про це даних у протоколі огляду та схемі (плані) до нього.

11. Дільничний офіцер поліції (поліцейський патрульної поліції) на місці події:

1) до прибуття СОГ забезпечує охорону місця події, збереження слідів учиненого кримінального правопорушення та в разі необхідності організовує надання невідкладної медичної допомоги потерпілим особам;

2) з'ясовує обставини вчиненого кримінального правопорушення, установлює свідків, очевидців події, прикмети правопорушників, збирає інші відомості, що можуть бути використані як докази;

3) інформує уповноваженого працівника чергової частини органу, підрозділу поліції про обставини вчинення кримінального правопорушення та осіб, які його вчинили, для вжиття невідкладних заходів щодо їх затримання;

4) з прибуттям СОГ негайно інформує слідчого про одержані дані щодо обставин учинення кримінального правопорушення та осіб, які його вчинили, для їх подальшої фіксації шляхом проведення слідчих (розшукових) та негласних слідчих (розшукових) дій.

12. Кінолог на місці події:

1) за узгодженням зі слідчим визначає межі огляду місця події і порядок його проведення з метою виявлення слідів і предметів, які мають значення для застосування службового собаки, на основі наявної інформації визначає доцільність його застосування;

2) уживає заходів для розшуку та затримання особи, яка вчинила кримінальне правопорушення, шляхом застосування службового собаки по запахових слідах, речах і предметах, залишених на місці події, а також з метою пошуку слідів і предметів, які мають значення для розкриття і розслідування кримінального правопорушення;

3) бере участь у блокуванні місця вчинення кримінального правопорушення, його огляді, виявленні, фіксації, вилученні і зберіганні предметів і слідів, які можуть бути використані для розшуку особи, яка вчинила кримінальне правопорушення, із застосуванням службового собаки;

4) позначає місця виявлення на шляху слідування службового собаки предметів і речей, які можуть бути використані для пошуку особи, яка вчинила кримінальне правопорушення, із застосуванням службового собаки;

5) доводить до відома керівника СОГ інформацію про можливе походження запахосіїв (слідів, предметів), виявлених на місці події, та їх використання для розкриття та розслідування кримінального правопорушення;

6) використовуючи отриману інформацію, застосовує службового собаку для розшуку особи, яка вчинила кримінальне правопорушення, за її запаховими слідами;

7) обстежує за допомогою службового собаки прилеглу до місця події територію та можливі місця укриття особи, яка вчинила кримінальне правопорушення (горища і підвали прилеглих будівель, які не є житлом чи іншим володінням особи, незамкнені сховища, лісопаркові зони, кар'єри тощо);

8) разом з іншими працівниками поліції бере участь у переслідуванні та затриманні осіб, які підозрюються у вчиненні кримінального правопорушення, застосовує при цьому службового собаку;

9) за відсутності можливостей застосування службового собаки або в разі втрати ним сліду діє за вказівкою керівника СОГ.

13. У разі вчинення особливо тяжких злочинів, а також кримінальних правопорушень, які викликають значний суспільний резонанс, керівник органу, підрозділу поліції (у разі його відсутності - особа, яка виконує його обов'язки) зобов'язаний особисто виїхати на місце пригоди, забезпечити проведення огляду місця події СОГ, організувати належну взаємодію між працівниками поліції при проведенні першочергових заходів та невідкладних слідчих (розшукових) дій, забезпечити залучення додаткових сил та засобів, надання іншої необхідної допомоги членам СОГ для встановлення події кримінального правопорушення та особи, яка його вчинила.

14. Залучення спеціалізованої пересувної лабораторії та працівників Експертної служби Міністерства внутрішніх справ України до огляду місця події за окремими видами вчинених кримінальних правопорушень здійснюється відповідно до вимог Інструкції про порядок залучення працівників органів досудового розслідування поліції та Експертної служби Міністерства внутрішніх справ України як спеціалістів для участі в проведенні огляду місця події, затвердженої наказом Міністерства внутрішніх справ України від 03 листопада 2015 року N 1339, зареєстрованої у Міністерстві юстиції України 06 листопада 2015 року за N 1392/27837.

ІНСТРУКЦІЯ

про порядок залучення працівників органів досудового розслідування поліції та Експертної служби Міністерства внутрішніх справ України як спеціалістів для участі в проведенні огляду місця події, затверджена наказом МВС України від 03 листопада 2015 року № 1339

(витяг)

I. Загальні положення

1. Ця Інструкція визначає порядок залучення працівників органів досудового розслідування поліції та Експертної служби МВС на спеціалізованій пересувній лабораторії на стадії досудового розслідування, а також обов'язки та повноваження працівників як спеціалістів під час проведення огляду місця події (далі - ОМП).

2. Ця Інструкція розроблена відповідно до вимог Кримінального процесуального кодексу України.

3. Терміни, що вживаються в цій Інструкції, мають такі значення:

спеціалізована пересувна лабораторія - спеціалізований автомобіль Експертної служби МВС, оснащений необхідним обладнанням, призначений для роботи групи працівників Експертної служби МВС, які володіють спеціальними знаннями та навичками застосування криміналістичних та технічних засобів при проведенні ОМП;

спеціалісти - інспектори-криміналісти, старші інспектори-криміналісти, техніки-криміналісти, а в разі утворення секторів техніко-криміналістичного забезпечення слідчих дій - керівники зазначених секторів, які входять до структури

відповідних органів досудового розслідування (далі - інспектори-криміналісти), та працівники Експертної служби МВС у складі спеціалізованої пересувної лабораторії, які володіють спеціальними знаннями та можуть надавати консультації під час досудового розслідування з питань, що потребують спеціальних знань і навичок та залучені як спеціалісти для надання безпосередньої технічної допомоги сторонами кримінального провадження під час досудового розслідування.

Спеціалізована пересувна лабораторія поділяється на: криміналістичну, автотехнічну, вибухотехнічну та інші, обумовлені потребами експертної практики.

4. Права та обов'язки спеціаліста в кримінальному провадженні визначені статтею 71 Кримінального процесуального кодексу України.

5. Обставини, що виключають участь спеціаліста у кримінальному провадженні, передбачені статтею 79 Кримінального процесуального кодексу України. Питання про відвід спеціаліста на підставі заяв осіб, які беруть участь у кримінальному провадженні, вирішується згідно зі статтею 81 Кримінального процесуального кодексу України.

II. Порядок залучення інспекторів-криміналістів для участі у проведенні ОМП

1. Інспектори-криміналісти у своїй діяльності безпосередньо підпорядковуються та підзвітні начальникові органу досудового розслідування.

2. Інспектори-криміналісти зобов'язані виконувати усні та письмові доручення начальника відповідного органу досудового розслідування, його заступників, слідчих у встановлені строки та у визначеному законодавством порядку.

3. Інспектори-криміналісти залучаються для участі у складі слідчо-оперативної групи для проведення ОМП за рішенням керівника слідчого підрозділу.

4. Інспектори-криміналісти, які залучені до участі у проведенні ОМП, повинні мати при собі комплект необхідних технічних засобів, призначених для фіксації обстановки на місці події, виявлення, фіксації, вилучення та упакування слідової та іншої криміналістично значущої інформації.

5. Під час проведення ОМП інспектори-криміналісти дотримуються вимог, визначених у розділі IV цієї Інструкції.

6. Режим роботи інспекторів-криміналістів визначається керівництвом слідчого підрозділу відповідно до вимог чинного законодавства.

IV. Участь спеціалістів у проведенні огляду

1. При проведенні ОМП слід дотримуватися таких вимог:

1) перед виїздом для участі в ОМП спеціалісти, у тому числі спеціалізованої пересувної лабораторії, повинні отримати інформацію про подію, інші відомі обставини та підготувати необхідне технічне обладнання, пристрої та прилади;

2) відомості про спеціалістів, які беруть участь у проведенні ОМП, про результати ОМП, а також інформація про застосування технічних засобів фіксації, характеристики технічних засобів фіксації та носіїв інформації, які застосовуються при проведенні процесуальної дії, вносяться до протоколу ОМП;

3) носії інформації, на яких за допомогою технічних засобів зафіксовано процесуальні дії, додаються до протоколу ОМП;

4) при виготовленні оригіналу документа в електронній формі (його відображення) після завершення ОМП спеціалістом за дорученням слідчого у довільній формі складається письмове пояснення, у якому зазначаються дата проведення процесуальної дії, дата виготовлення документа (відображення), номер та/або параметри технічних носіїв інформації, а також прізвище особи, яка виготовила копію запису. Письмове пояснення та відображення запису процесуальної дії приєднуються як додатки до протоколу ОМП;

5) за результатами проведення ОМП залучені спеціалісти консультують слідчого з питань, що потребують відповідних спеціальних знань і навичок щодо порядку та особливостей пакування слідів та об'єктів-слідоносіїв, можливості дослідження виявлених слідів, об'єктів, речей, документів, доцільності вирішення тих чи інших питань, а також потреби залучення для цього інших спеціалістів;

6) керівництво слідчих підрозділів забезпечує контроль за якістю роботи підлеглих та спеціалістів під час проведення ОМП і вживає заходів, спрямованих на підвищення ефективності використання ними техніко-криміналістичних засобів.

2. Проведення огляду:

1) відповідно до частини третьої статті 237 Кримінального процесуального кодексу України слідчий для участі в ОМП може запросити спеціалістів;

2) прибувши для участі в огляді, спеціалісти отримують від слідчого необхідну інформацію про обставини справи, дії учасників ОМП, здійснені до їх прибуття, завдання, які необхідно вирішити, та надалі виконують доручення слідчого, які стосуються використання його спеціальних знань;

3) на початку огляду слідчий спільно зі спеціалістами визначають межі та порядок проведення огляду, після чого спеціаліст здійснює фотографування та відеозйомку місця події;

4) після отримання доручення слідчого на проведення динамічної стадії ОМП та завдання на виявлення слідової інформації спеціалісти визначають алгоритм пошуку доказів (слідів, речей, документів) і методи їх виявлення, після чого узгоджують свої дії із слідчим та за його погодженням приступають до проведення ОМП;

5) дії спеціалістів, які безпосередньо пов'язані з виявленням, закріпленням та вилученням слідів і речових доказів, здійснюються відповідно до тактики огляду місця події та методики розслідування окремих видів кримінальних правопорушень;

6) перед переміщенням об'єкта (з метою огляду та виявлення слідової інформації) спеціалістом здійснюється його вузлова фотозйомка;

7) під час проведення пошуку та виявлення слідів спеціалісти застосовують наявні технічні засоби та використовують насамперед неруйнівні методи їх виявлення, а в разі недосягнення позитивного результату - руйнівні методи виявлення слідової інформації;

8) перед використанням руйнівних методів пошуку слідів спеціалісти повинні отримати від слідчого згоду на їх застосування та визначитися з пріоритетом

слідової інформації, яка підлягає виявленню, з метою подальшого проведення експертних досліджень у лабораторних умовах;

9) про вжиті заходи та факти виявлення слідової інформації спеціалісти інформують слідчого. Під час огляду здійснюються фотографування та вилучення виявлених об'єктів, фіксуються методи їх виявлення із зазначенням про це у протоколі ОМП;

10) під час фіксації виявленої слідової інформації в протоколі спеціалісти надають допомогу слідчому в описі специфічних ознак (вид та кількість виявлених слідів, їх локалізація, спосіб виявлення);

11) за можливості сліди вилучаються разом з об'єктами-слідоносцями. У разі неможливості вилучення слідової інформації з об'єктом-слідоносцем спеціалістом здійснюється їх фотографування за правилами масштабної фотозйомки та виготовлення копій (відбитків та зліпків) цих слідів. Уся слідова інформація, об'єкти-слідоносці та інші предмети упаковуються за допомогою спеціаліста згідно з установленими вимогами та передаються слідчому, який здійснює огляд;

12) спеціаліст відповідає за якість та повноту виконання отриманих від слідчого або керівника органу досудового розслідування доручень під час проведення ОМП.